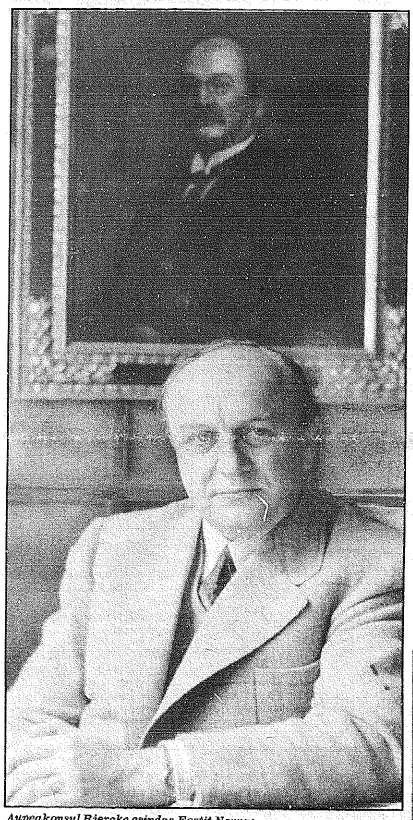
EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKA DAGBLADET

KOLMAPÄEVAL, 4. mail 1977 Nr. 33 (4221)

Norra arutab:

On olümpiaad sobiv okup. riigis?

Aupeakonsul Bjercke esindas Eestit Norras.

Olümpiaregatt okupeeritud maal? (Olympisk seilas i okkuperet land?) — sellise pealkirja asetab 21. aprilli Norges Handels og Sjöfarts Tidende oma aktuaalsele debatile, kus juhitakse selgelt tähelepanu, et 1980-nda aasta olümpiaregatt viiakse läbi faktiliselt korraldava maa poolt okupeeritud territooriumil.

Ajaleht märgib, et ta ei ole vastu olnud mängudele Moskvas, kuna see kümnetele tuhandetele lääne inimestele annab võimaluse pilku heita elule N. Liidus, mida KGB või muu politsei ei saa takistada. see looks aluse informatsioonile N. Liidu kohta.

"Kuid me peame liituma vaadetega, mida esitab üks kiri ajakirjas "Seilsport" (nr. 2, 1977) küsimuses, kas me peaksime osa võtma mängude purjevõistlustest, mis aset peavad leidma Tallinnas okupeeritud Eestis," kirjutab NH og ST, andes edasi nimetatud kirja täies ulatuses:

"Olümpiaregatt 1980 toimub plaanide kohaselt Tallinnas — venelaste poolt okupeeritud Eesti

Järg lk. 7

Kristiina Viira esitab aplikatsioone.

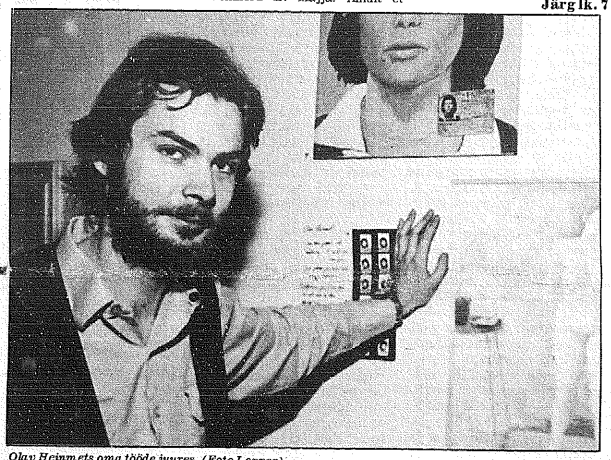
Muljeid noorte kunstist

Laup., 16. apr. avati, nagu EPL juba on teatanud, noorte Kunstigrupi järjekordne kunstinäitus, arvult juba üheksas. Seekord on nad oma loomingu viinud väljapoole Eesti Maja ja esinevad IKG-galeriis (Invandrarnas Kulturcentrum) Kungsgatan 90.

Eelteated ja reklaam on seekord olnud eeskujulikud, nii et sellesse galeriisse on arvatavasti tee leidnud rohkem vaatajaid kui mõnikord E. Majja. Ainult et töödele nimesid alla (või paberile) ei oldud seegi kord veel jõutud panna.

Järjekindlale grupi jälgijale on

Järg lk. 7

Olav Heinmets oma tööde juures. (Foto Lepper)

Sündmus Stockholmis:

Tähistati Jüripäeva

Traditsiooni kohaselt pühitsesid Stockholmi skautide ja gaidide lipkonnad Jüripäeva Jakobi kirikus. Pidulikku tseremoonia ajal toodi noorte poolt kirikusse sinimust-valge rahvuslipp ja tulvil kirik laulis "Kaunistagem Eesti kojad".

Kõgutuse õpetaja August Raidur pidas noortele jumalateenistuse ja päevakohase sõnuga jutluse.

Järgnes Jüripäeva tähistamise skaulik osa. Skm. Sven Hansen luges ette skm Arnold Pundi haarava teksti "Sild kodumaale". Rahvas tõusis püsti. Sellele pühalikule momendile järgnes hellakeste/hundude ja gaidide/skautide töötuse andmine altari ees.

Paistis silma, et uusi töötu-

Järg lk. 7

Rahvuslipud saabuvad noortest tulvil Jakobi kirikusse. (Foto Trummer)

Kongress Eesti saatusest

Tähelepanu äratanud programmilise kõne pidas USA kongressi esindajatekojas New Yorgi demokraat Herman Koch, kes meenutas Balti riikide saatumist N. Liidu okupatsiooni alla Stalini-Hitleri kokkuleppega, nimetades seda suurimaks tragöödiaks, et teise Maailmasõja järel Kolm Suurt jätsid need riigid rahu säilitamise huvides N. Liidu kätesse.

Kngresssi protokolli järele jätkas Koch:

"Selle poliitika pankrott selgus peatselt kui koostöö muutus külma sõja vaenuks. Maailma kahele suurele demokraatiale ei jäänud midagi rohkemat kui häbi, meenutades nende vaikivat kaasategemist Balti riikide kukutamises.

Ühendriigid ei ole kärmed selgelt kogemusest õppust võtma ja on pärast seda komistanud läbi mitmete raskete perioodide, kaasa arvatud ka ekslik sekkumine Vietnamis, paljud välisküsimustes informeeritud isikud on USA-d noominud naiivsuse pärast diplomaatilistes suhetes, kuid mele eksperimendid paksunahalises diplomaatias on viimase 30 aasta jooksul korduvalt lõppenud tragöödiatega.

Ameerika rahvas ei pea tagasi pöörduma eelmiste ajastute isolatsioonismi, kuid mele ei tohi ka kannatada välispoliitikas mele kallimate demokraatlike printsiipide reetmist.

Eesti hetkeb Kremli brutaalse valitsuse all. Ameerika rahvas ei

Järg lk. 7

EPL Kolmapäeval, 4. mail

Kas on sobiv?

Maailm ei ole unustanud Berliini olümpiamänge 1936, mis kujunesid hiiglareklaamiks Hitleri-diktatuurile. Seda on peetud olümpiakomitee suureks eksituseks. Ometi on olümpiakomitee kogemusrikkad härrad määranud uue hiiglasliku diktatuurimaa 1980-nda aasta olümpiamängude korraldajaks. Ei ole mingit kahtlust, et Berliini reklaamieksplosioon kordub. Ja kui Hitler olümpiamärgi jättis ilma haakristita, siis Moskva-märk, juba praegu hoolsalt käibel, on varustatud punase viisnurgaga.

Veel enam, väljavalitud korraldav maa on asetanud osa võistlustest maale, mis on vägivaldselt okupeeritud ja millise staatusele ta viimase kolme aastakümne kestel ei ole saavutanud tunnustust N. Liidu alana. Muidugi on olümpiaregati viimine Eestisse kohapeal teatud plusse omav. Kasvõi sellega, et see sunnib okupatsioonivõimu Tallinna ja sinna viivaid teid korda seadma, ehitama moodsaid ehitusi, ühesõnaga hoolitsema fassaadi eest.

Väärt on kahtlemata ka tekkiv kontakt välismaailmaga. Kuid miinuspooleks on selgelt Eesti ja Tallinna esitamine maailma suurimas publitsiteediorbiidis N. Liidu lahutamata osanna. Seega varjamatu katse kaudseid teid pidi saavutada igatsetud tunnustust vallutusele.

Praeguses maailmas on tavalised poliitilised protestid ka spordivahetuse puhul. Siin Rootsiski on näit. hoolega takistatud spordisuhete vastu maadega, milliste rezhiime peetakse rassistlikeks, opositsiooni mahasuruvaiks jne., kuigi on puudunud järjekindlus ja alati on tehtud erandeid idadiktatuuridele. Budapesti, Berliini, Varssavi ja Praha sündmused ei ole suutnud katkestada spordivahetust ka õrnima südametunnistusega maadele, milliste hulka traditsiooniliselt on end lugenud Rootsi. Ent aeg läheb edasi ja inimõiguste vaenamine N. Liidus on äkki tõusnud ülimalt päevakorda. Senini siiski peegelduseta spordisuhetes.

Ainulaadne olukord, kus üks osa olümpiamängudest viiakse vägivaldselt anastatud maale, ei ole siiski päris märkamata jäänud läänes. Näiteks naabermaal Norras, milline ise on üle elanud Hitleri okupatsiooni, käib vaidlus ajalehes Norges Handels og Sjöfarts Tidende just küsimuses, kuivõrd on olümpiamängude kohaks sobiv just okupeeritud maa?

Ajaleht toob ära ajakirjas "Seilsport" nr. 2. ilmunud kirja, kus vaadeldakse Tallinna-regati poliitilisi aspekte, mh. konstateerides, et punaarmee marssis Eestisse Hitleri Saksamaaga sõlmitud lepingu alusel 1940 ja okupeeris iseseisva riigi. Meenutatakse, et Roosvelt selle aktiga ühenduses peetud kõnes deklareeris, et Balti riike ei unustata kunagi. USA on kuni käesoleva aastani seda lubadust pidanud. Artiklis küsitakse:

"Kas peavad norra ja teiste vabade maade purjesportlased osa võtma sportlikust konkurentsist venelastega okupeeritud Eesti pinnal 1980. Kui sakslased olekski viimase sõja võitnud, mida oleksime meie norralased siis ütelnud, kui sakslase poolt korraldatud olümpiamängude talvemängud paigutatuks Oslosse? Kas osavõtt Tallinnas et kujune kõigi vabadustarmastavate inimeste pilkamiseks kuigi maailmas, eriti aga okupatsiooni all elavate eestlaste suhtes? Kas ei peaks norra purjetajad ja organisatsioonid näitama, et nad peavad kinni elulistest printsiipidest vapade inimeste vahel ja loobuma osavõtust Tallinnas võttes algatuse oma kätte samataolise hoiaku võtmiseks ka teiste maade purjesportlaste hulgas?"

Et üldse läänepoolt raudeesriiet sellised probleemid üles tõstetakse, kriipsutab alla, et Eestist ei ole unustatud ja mitmel pool minnakse vastu olümpiaadile ja olümpiaregatile lahtiste silmadega. Moskva eesmärgid on läbi nähtud. See on positiivne kogemus, kuigi raske on uskuda, et läänemaailm julgeks võtta üldisemat boikoteerivat hoiakut selle pretsedendi puhul et mänge korraldatakse anastatud maal.

Maal, mille esindajad esinesid ka Berliinis ja saavutasid spordiajalukku läinud võite. Meenutagem vaid Palusalu kahekordset kuldmedalit maadluses. Berliini olümpiastaadioni kividesse on raiutud Eesti nimi, ent see on kustutatud iseseisvate rahvusriikide nimestikust.

KLA

EESTI PÄEVALEHT
Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72

Tellimispostgiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgiro 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Teilimishinnad:
Aasta ..... kr. 236;—
Termin (4 kuud) ... kr. 85;—
Kuu ..... kr. 22;—

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB
Trükkija: Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB Eskilstuna 1977

Otsitakse hukkunud laevu

Sjöhistoriska museet korraldab 25—29. aprilline antikvaarse kontrolli alal, mis asub lõuna pool Visby sadamast. Sinna kavatsetakse ehitada õlisadamat. Kuid enne soovitakse kontrollida, et sellega ei hävitata väärtuslikku ajaloolist materjali.

Sellel alal hukkus juuli lõpus aastal 1566 kokku viieteist Liibeki ja Taani sõjalaeva kohutava tormi tagajärjel. Katastroofis sai surma u. 6000 meest.

Laevadest järelejäänud osad ja varustus on tõenäoliselt mattunud mudakihi alla, nii et neid tuleb muuseas otsida metalldetektorite abiga. Osa uurimusi teostatakse suurelt veealuselt lavalt. Varem on sellel alal saadud väärtuslikke leide.

— — —

Thunder Bays suri 7 aprillil Evald August Sandre, sünd. 8 augustil 1899 Albu vallas Järvamaal.

Stockholmi E. Maja vanematekogu

Stockholmi Eesti Maja vanematekogu pidas oma koosoleku seoses aktsionäride peakoosolekuga. Koosolekul, mida juhatas Aarne Võtting, esitas Aktsiaselts Eesti Maja juhatuse esimees Leo Moks ülevaate möödunud tegevus- ja majandusaastast ning probleemidest. Sõnavõttudes avaldati rahulolu juhatuse tegevusega ning tänu selle esimehele ja liikmetele.

Pildil vanematekogu liikmed koosolekul Eesti Majas. Laua Otsas Aarne Võtting, temast paremal kõnelemas EM juhatuse esimees Leo Moks. (Foto Trummer)

Vaimustav muusikaline sündmus Norrköpingis

Aprillikuu viimasel pühapäeval toimus kohalikus Matteuse kirikus kontsert-jumalateenistus, mis kujunes kaasmaalastele suureks elamuseks vaimuliku muusika valdkonnas, sest seekordsel jumalateenistusel oli pearaskus asetatud just muusikale kooride ja solistide kaastegevusel.

Ühendkoori moodustasid Stockholmi peapliskopliku koguduse segakoor ja kohaliku koguduse segakoor, — need kaks ainsat eesti segakoori siin maal, — kes oma 45-liikmelises koosseisus kujundasid võimsa ja ülimalt kaunikõlalise laulu-ansambli.

Ettekandeid täiendasid sooolo esinemistega sopran Helvi Klement, metsosopran Koidu Ventser, tenor Thomas Loorentz ja bass Valdek Jürisoo ning orelil helikunstnik Herbert Piirimets. Kogu muusikaline ansambel õli seega parim, mida meil momendil taolisel kontserdil on välja panna.

Kontsert-jumalateenistuse avas Herbert Piirimets baroki suurmeistri Bachi Re-mažoor prelüüdiga, mille meisterlik esitus lõi juba kontserdi algul hardumuslik-mediteeriva meeleolu, mis aina süvenes kohe järgneva meie koorilaulu klassiku Konstantin Türnpu "Sanctus" ("Püha, püha, püha") ettekandega ühendkoori poolt Jüri Raidi nüansseeritud juhatamisel.

Peale lühikest liturgilist osa, mille pidas abipraost Töidsepa haigestumise tõttu õpetaja Artur Kõdar, andis Stockholmi peapliskopliku koguduse segakoor muusikalise tsükli koorilt ja solistidelt Jüri Raidi juhatusel. Tsükli avas koor Ch. Gounod "Sanctusega", milles soolo osa esitas Thomas Loorentz. Väga hästi esitatud pala kooriga kooskõlastatud diskreetse saate teostas orelil H. Piirimets.

Järgnes sama helimeistri "Agnus Dei" ("Jumala Tall, kes kannad meie patud"), mille sooloosi esitasid eelnimetatud T. Loorentz ja sopran Helvi Klement. Pala pearaskus lasub mõlematel solistidel, kes suure sisseelamisega ja sujuvate ülemineku tega tõstsid selle pala nauditavust.

Peale koori esinemist laulis Thomas Loorentz soolona Salme Purre "Ilusam on hämariku algel". Laul on ka koori seades olemas ja kuulub õieti ilmalikku repertuaari, kuid oma palvelise meeleoluga sobiv ka vaimulikul kontserdil esitamiseks. Solist esitas selle tundmuslikult, heas diktsioonis.

Järgnevalt esitas metsosopran Koidu Ventser Helen Tobias-Duesbergi moodsas helikeeles kirjutatud "Lacrymoso" milline pala seab solistile suuri nõudeid mille solist meeldivalt ja kindlalt ületas. Nagu kõik uudne (või moodne) tekitas see pala kuulajaskonnas ka mitmesuguseid arvamusi (laul oli Rootsis esietekandes), enamik arvas, et seda laulu tahaks veel kuulda.

Solistide esinemise lõpetas tuntud bravuuriga bass Valdek Jürisoo, kes esitas vähe ette kantud Rudolf Tobiase "Aaria psalmist 51". ("Loo mulle, Jumal, puhas süda"). Ettekanne oli mõjuv, mida ei suutnud vähendada laulu ettekande ajal orelis tekkinud tehniline viga.

Ettekande tsükli lõpetas ühendatud koor Jüri Raidi juhatamisel ja H. Piirimetsa oreli saatel Rudolf Tobiase võimas "Eks teie tea". Väga puhtalt esines siin sopranite rühm oma kõrgetes nootides, mis tavaliselt ei ole alati õnnestunud.

Peale õpetaja jutlust ja palvet lõpetas ühendkoor kontserdi Miina Härma hardumusliku õhtulauluga "Issand, jää meile juurde, sest õhtu jõuab". Laulu on vähe ette kantud (laulu keskosas oleks tahtnud kuulda kiiremat tempot). Kuna laulus on osad ka nais- ja meeskooril, siis oli see nagu kõikide kooriliikide kaunikskontserdi lõppakordiks.

Võimas ja kaunis ning kauaks, kauaks meeldejääv kontsert. Paljud kirikulised peale kontserti õelsid, et nad olla nutnud — nii kaunis ja ilus olla kõik olnud — koor, solistid ja orel.

Aga ka kirikulised ise pandi uudselt kaasa musitseerima koguduse ühislaulus, kuna "Kalla, kallis Isa'käsi" ei'tulnud orellit vanal tuntud viisil vaid vähem kasutatud teises seades A. Topmani viis, samuti oli koguduse lõpulauluks Juhan Aaviku "Hoia, Jumal, Eestit", mida ei ole ka vist palju harrastatud, kuid kuna see laul paljude kooride esinemistega laulupidudel ja muudel puhkudel on rahvale juba omaseks saanud, siis kõlas see ligemale paarisaja kirikulise suust võimsalt, sekundeerituna neljahäälsest ühendkoorist ja orelist.

Kontsert oli nagu eelprooviks eelolevale Göteborgi laulupeo ajal toimuvale vaimulikule kontserdile Kristiina kirikus, kus enamvähem sama kava tuleb kordamisele, millele lisanduvad veel naiskoor ja instrumentaalsolistid.

Peale kontserti oli kohaliku koguduse poolt korraldatud kohvilaud Eesti Kodu ruumides, kus Stockholmi koorile sooje tänusõnu õelsid kohaliku segakoori vanem Jaan Allas ja koguduse esimees Osvald Koch. Vastutänu ütles Stockholmi koorijuht Jüri Raid.

Meeleolukas koosviibimine lõppes külaliste ärasõidu eel Helvi Klementi juhatamisel spontaanselt lauldud traditsioonilise lahkumise lauluga "Nii ajaratas ringi käib . . ." Südamlikud jumalagajätud ja külalised olid läinud, jättes mahajäänuisse kaunid elamused ja mälestuse ning lootuse jällekordseks koos musitseerimiseks.

J. ÄRO

Eesti Maja volitused uuendada!

Tänases lehes teatab Aktsiaselts Eesti Maja erikuulutusega, et uue aktsiaseltside seaduse järele ei tohi peakoosolekul tarvitada aktsiavolitusi, mis on vanemad kui üks aasta. Seega peavad volitused olema välja kirjutatud pärast 11. maid 1976. Kõik sellest varasemad volitused on kehtetud ja tulevad uuendada.

Juba esitatud volitustest on enamus aegunud ja Eesti Maja juhatus juhib tähelepanu vajadusele neid ümber vahetada. Eksikombel oli peakoosoleku kutses volituste kehtivus antud vana seaduse kohaselt, mille järele oleks kehtivad pärast 1973-ndat aastat väljа antud volitused. Tegelikult aga tohivad need olla vaid aasta vanad.

— — —

• Siit & sealt

Ants Piller, end. Ugala ja Vanemuise näitleja ning Narva ja Valga teatrite direktor, tähistas New Yorgis oma 75-ndat sünnipäeva. Juubilar on tervislikel põhjustel olnud kauemat aega eemal avalikust elust.

Arthur Paal, dr. jur. gümnaasiumiõpetaja ja prokurör tähistas Lääne-Austraalias oma 75-ndat sünnipäeva. austraalias töötas ta tervishoiuministeeriumi haiglate osakonnas kuni pensioneerimiseni.

Kunstinäitused Göteborgis Avamine 7. mail

Herman Talvik

KONSTMUSEET
7-30 maj

– en religiöst färgad mystiker och visionär, född 1906 i Estland, visar grafik

Selline on Herman Talviku graafikanäituse reklaam Göteborgi Kunstimuuseumi näituste kavalehel.

GÖTEBORG — Käesoleva nädala laupäeval, 7. mail avatakse Göteborgis kaks eesti kunstinäitust, mis on korraldatud seoses VIII üldlaulupeoga.

Herman Talviku graafika näituse vernissaazh toimub Kunstimuuseumi skulptuurhallis laupäeval kell 14. Avasõna ütleb näituste-intendant Håkan Wettre. Talviku iskut ja loomingut tutvustab kunstiajaloolane Rain Rebas.

Talviku näitus jääb avatuks kuni 30. maini ja külastusajad on teisipäevast laupäevani kell 11.00—16.00, pühapäeviti kell 12.00—16.00. Kolmapäeviti on avatud ka õhtuti kella 19-st 21-ni. Esmapäeviti on näitus suletud.

Mihkel Olti õlimaalide näitus toimub Eesti Majas ja avatakse 7. mail kell 16 Rain Rebase poolt. Näitus kestab kuni 22. maini ja on avatud kolmapäeviti kell 19.00—21.00 ja pühapäeviti kell 12.00—18.00. Laulupeo ajal on avatud järgmiselt: 19. mail 12.00—21.00, 20. mail 13.00—18.00 ja 22. mail 14.00—21.00. Laupäeval, 21. mail on näitus suletud.

Sisseränd Rootsi kasvas märgatavalt

Käesoleva aasta esimese kvartaali väitel rändas Rootsi 4500 soomlast (mullu sama aja jooksul 2800). Samal ajal rändas välja 1300 soomlast, juurdekasv on 3200.

Tshiilist on kolme kuu jooksul sisse rännanud 450 inimest (mullu 240). Jugoslaavlasi on Rootsi tulnud 400 rohkem kui mullu. Ka Poolast on sisserändamine kasvanud kahekordseks (ülekaaluga sisserändamise suunas u. 340 inimese võrra).

Märgatavalt on kasvanud sisserändajate arv ka Iraanist ja Taist.

Kokku on Rootsi aasta kolme esimese kuu jooksul rännanud 13 600 inimest (mullu 9400). Väljarändajate arv selle vastu on tunduvalt vähenenud. Selle tõttu on Rootsis elavate inimeste arv sisserändamise arvel kolme kuu jooksul tõusnud 8400 inimese võrra. Möödunud aastal oli see ülekaal ainult 2000 inimest.

Soomlaste sisserändamise kasvamise põhjuseks on kriisiolukord soome tööturul.

Tallinna Linna Tütarlaste I Gümnaasiumi (III gümn.) endiste õpilaste kokkutulekust osavõtjaid 23. aprillil Eesti Majas Stockholmis. Esireas istuvad vasakult Hilda Kallaste-Kibus, Hilda Luts-Oras, Else Tomingas-Lauba, Antonie Sammul-Juta, Elisabet Mesikep-Maling, Alide Pastak-Pekkar, teises reas: Maimu Saare-Reintam, Juta Strauss-Lille, Astrid Mägi-Ohaka, Ene Neo-Povari, Salme Kuldvere-Noviit, Linda Berggren-Kanketer, Helga Rensir-Pärlestik, Anne Koit-Tatter, Marfella Olsson-Jakobson, kolmas rida: Asta Falk-Gutman, Reet Talts-Saar, Magda Kint-Rassman, Alma Vanatoa-Everaus, Helje Albo-Sergo, Aino Joandi-Kõmmus, Virve Rebane-Linnuste, Linda Neuman-Kister ja Erna Triumph-Lauba. (Foto Trummer)

Brandti idapoliitika "ilusad ajad" möödas

BONN — Viimasel ajal on propagandaatakkid raudeesriidetagustest riikidest — eriti N. Liidust, Poolast ja Tshehhoslovakkiast — Lääne-Saksamaa vastu sagenenud ja ägenenud. Sellest tulenevalt on ka Bonni suhted kommunistlikkude riikidega tunduvalt jahenennd ning kantsler Brandti poolt mõned aastad tagasi rajatud Ostpolitiki sulaperiood on külmakraadide valduses.

Moskvas asuvad läänerlikide vaatlejad konstateerivad, et Lääne-Saksamaa ja Ida-Euroopa riikide vahelised suhted hakkasid kärisema 1975 Helsingis allakirjutatud koostöökokkulepete järele ning need süvenesid Saksamaa parlamendivalimiste valimiskampaania ajal.

Kremli suhtumine Lääne-Saksamaasse on muutunud kriitilisemaks ka Lääne-Euroopas pidevait ülestõstetud idabloki relvastamise pärast.

Venelaste ametliku versiooni kohaselt algas see N. Liidu vastane kampaania USA-s, kust see üle kandus Euroopasse.

Läänerliikide vaatlejad Moskvas arvavad, et Moskva ja läänerlikide vahelised suhted tulevikus olenevad Kremli ja USA uue administratsiooni vaheliste vahekordade kujunemisest ja SALT'i kokkuleppe sõlmimisest. Bonnis oodati käesoleva aasta teisel poolel N. Liidu valitsusjuhi Leonid Brezhnevi külaskäiku, kuid see lükatakse tõenäoliselt edasi kui mõlema riigi vahelised vahekorrad ei parane.

Lääne-Euroopas arvatakse, et N. Liidus ja satelliitriikides praegu valitsev närviline olukord on ühest küljest tingitud Washingtonis võimule tulnud uuest administratsioonist, kelle tulevikuplaane ja hoiakut Kremlis ei osata veel mõistatada ja teisest küljest lähenevast Belgradi konverentsist, kus Helsingi kokkulepete rakendamise tulemused võetakse uurimisele ja analüüsimisele.

Pärand ja testament Rootsis Vajalik fikseerida oma tahe

LUND, (EPL) — Lõuna-Rootsi Eesti Maja kohvikus kõneles vandeadvokaat Heino Riomar Rootsi seaduseja testamendijärgsest pärimisõigusest, pöimides seda tabavate näidetega. Ruum oli viimse võimaluseni täidetud kuulsjaskonnast. Samal ainel kõneles Riomar õhtul Helsingborgis. Mõlemas kohas esitati talle palju küsimusi. Heino Riomar tegutses iseseisvas Eestis vandeadvokaadina Tartus.

Lundi kokkutuleku korraldas Malmö-Lundi Eesti Pensionäride Ühing ja Helsingborgis Eesti Ühing koos Helsingborgi Pihtkonnaga. Mõlemas kohas toimus see koosviibimise näol kohvilaua.

Lundi kokkutuleku avas Ühingu esimees August Mõttus, tervitades külalisklõnelejat Göteborgist. Äsja surma läbi lahkunud Ühingu liiget Alfred Kalmetit mälestati valkse leinaseisakuga, avaldades kohalviibivale lesele liikmeskonna kaastunnet.

Asudes kõnealne käsitamisele andis kõneleja ühtlasi edasi Göteborgi eestlaskonna tervitused Lundi kaasmaalastele.

Pärimisõigus on osa meie ühiskondlikust süsteemist ja omandiõigusе valdkonnast, märkis Riomar. Isegi tänapäeva Nõuk. Liidus on olemas pärimisõigus. Pärimisõiguse põhimõtteks on, et kogutud vara läheks edasi pärijatele-omastele. Pärtavalt varalt tuli Eesti vabariigis tasuda 33 prots. pärandusmaksu. Kui Rootsis on päritava vara väärtus üle ühe miljoni krooni, läheb pärandusmaksuks tervelt 72 protsenti.

Rootsi pärimisõigusel on 2 suurt sektorit: seadusjärgne pärimine ja testamendi järele pärimine.

Võrreldes Eesti Vabariigi pärimisõigusega on seadusjärgsete pärijate hulk Rootsis võrdlemisi piiratud. Siin on ainult 3 klassi: a) otsesed alanevad pärijad — veresugulased lapsed, b) vanemad: isa ja ema, siis õed-vennad ehk nende lapsed ning c) vanavanemad ja onud-tädid. Nende lapsed (kustinid) aga ei päri enam.

Kui ühtegi eelnevat pärijat ei ole olemas, siis on pärijaks riik Pärandusfondi kaudu. Kui on abielust jäänud järele lesk ja lapsed — ei loeta leske juriidiliselt pärijaks aga ta saab sliski poole pärandi varast temale kuuluva ühisvara (giftorätt) alusel, kuna teine pool jagatakse laste vahel. Lasteta abielu puhul läheb päranд tervikuna lesele.

Testament on vabatahtlik akt, milles iga isik võib teha korraldusi oma varanduse kohta. Testamenti võib igal ajal muuta. Igal järgmisel päeval tehtud testament tühistab eelmise päeva testamendi. Testamenti on võimalik tühistada ka muul teel (põletamise, puruks rebimise, allkirja kustutamise jne. näol) Testamendi tegemise õigus on kõigil õigusvõimelistel kodanikel. Isegi piljaja (isik, kes on hoolduse all) võib teha testamendi, küll aga mitte nõdrameelne, kui ta on hoolduse all. Testamendi vorm on kirjalik.

Testamendi kirjaliku tegemise ja allakirjutamise juurde peab kutsuma kaks tunnistajat, kes peavad olema kohal üheaegselt. Nad võivad olla omavahel sugulased, näit. mees ja naine kuid mitte sugulased testamendis esinejatele isikutele. On olemas ka erandina suulise ja holograafilise testamendi, see on oma käega kirjutatud testamendi vormid, kuid mõlemad need on hädatestamendid. Sarnased hädatestamendid aga tulevad kolme kuu jooksul asendada harilliku, kirjaliku testamendiga. Testamendiga võib pärandada ükskõik kellele, ka juriidilisele isikule.

On olemas eriline vorm testamendist: abielupooled võivad teha vastastiku testamendi. Seda paneksin ma igale südamele, ütles referent. Niipalju usaldust peaks olema abielupoolte vahel, et eluea jooksul nende poolt kogutud varanduse pärijaks määrata teist abielupoolt.

Surma puhul tuleb testament esitada kohalikule kohtule avamiseks. Kui testament on avatud, tuleb sellest teatada pärijatele. Nendel on kuue kuu jooksul testamendi tühistamise õigus. Alles selle möödumisel astub testament jõusse. Kui aga pärijad kõik varemalt avaldavad, et nad seda õigust ei kasuta ja on nõus testamendiga — kehtestub testament varemalt.

Jur. kand. Reino Riomar selgitas pärandusõiguslikke küsimusi pensionäridele.

Surma järele koostatakse kolme kuu jooksul akt pärandustombus leiduva varanduse kohta (boupptecknіng) ja see tuleb esitada ühe kuu jooksul kohtule. Selle alusel arvestatakse pärandusmaksu. Pärandi akti koostamise algatajaks on kas lähem sugulane või see, kelle valduses on varandus. Akti koostajaiks on kaks tunnismeest (förrättningsman), kes hindavad varanduse oma parema äratundmise järele. Vara ettenäitaja vastutab vande all, et ta on üles annud kogu vara. Sihilikult varjatud varanduse eest võib langeda valevanduja karistuse alla.

Pärandimaksu tasumise järele astub pärandustomp jõusse. Kui pärijaid on rohkem kui üks ja pärandi akt on kohtu poolt kinnitatud, tuleb veel koostada — pärandi jagamise akt (arvsskifte) kahe tunnistaja juuresolekul selle kohta, milline asi kellelegi kuulub. Pisiasju ja pärimisõiguse tõlgendamise küsimusi on palju.

Minu ettekande sihiks, toonitas kõneleja, on ergutada kõiki korraldama oma eluajal pärandusjärgseid küsimusi. Meie peame lahti saama meie rahva vanast mentaliteedist, et testamenti asutakse tegema alles siis, kui arvatakse viimse tunni tulemist.

Samuti peame vabanema mentaliteedist, et on selleks veel aega või tulgu peale mind kas või veeuputus. On parem, kui võtta asjatundja testamendi koostamiseks: see on palju odavam, kui pärast surma hakatakse neid asju korraldama.

Kodaniku kohuseks peaks olema korraldada juba oma eluajal kõiki pärandi küsimusi, et neist järelejäajaile mitte valmistada asjatut raskusi, lõpetas Heino Riomar.

OSVALD VIIRSOO

• Uudiskirjandus

TRIINU KEVAD-NUMBER ILMUS

Triinu nr. 86, juubeliaasta kevadnumber, on Rootsi saabunud. Selle sisukord: "Triinu" juubeliaasta on alanud — V. Poska-Grünthal, Hamburgi liturgilised ööd — Richard Koolmeister, Iseseisvuse päevaks — Niina Lehes-Poska, Mõtteid ja märkmeid emadepäeva puhul — Paul Kulasalu. "Ema, kirjuta üks jutt New Yorgi eesti koolist" — Tiiu-Mai Grönberg-Vanderer, ENKS Tütarlaste Gümnaasium — Helene Avarlaid, ENKS Tütarlaste Gümnaasiumi kroonika jutustab. . . — Liis Juske, Kallis Lugeja-tellija — Maret Lepik, Uks tükike maad — Ly Laasi, Eesti noor ja noorteaasta 1977-1978 — Tiina Kirss, Mag. Mall Jürma — Marta Lannus, Maret Truuvert — Maret Lepik, Los Angelese eesti naisklubi 15. aastapäev, Minu onu Jaan Jaago — eesti rahvusspordi viljeleja — Malle Laansoo, Lugejakiri lugupeetud "Triinu" toimetusele — tellija Halmstadist, Triinu kangaspuudel — Aita Kangur, Keelest ja luulest — Ilme Ivand Mang, Külastus leedu kunstnike- etnograafide juurde, — Ene Runge, Tähtsaid sündmusi Eesti Naisliidu elus 1976 — Juta Kurman, Kohtumine metskassiga — Salme Ekbaum, Jämaja mehe ülikond — Ene Runge, Padi kindakirja motiividel — Vivian Vilbiks, Ristpistes linake — Berta Puri, Piltvaip — äike päikeseloojangul — Helja Piirsalu, Haapsalu sall narmastega — Helve Poska, "Mida käsi võib teha" — Salme Vasur, Kihnu naise vöökiri — Renate Plank, Videvikujutt — Ilme Ivand, Mood — Jeannette, Elus kevad — Talvi Laev, Tunglemas — Tiina Kirss, Jogurt ja kefiir — Else Rabadik, Nora Külm. In memoriam — Malle Laansoo, Merike, Testament — George, Nora-Kaja — In memoriam — Salme Ekbaum, Kui üks külalistest lahkub. . . EKS, Emale — laul nootidega — L. Virkhaus. Ajakirja artiklid ja käsitööosa on rikkalikult piltidega illustreeritud. Kaanepilt: Nora Külm jätab oma teekonna lõpus lugejaskonnaga jumalaga.

"Triinu" tellimishind aastas on Rootsis 25 krooni, üksiknumber koos mustrilehega maksab kr. 6.25. Neid saab tellida: c/o V. Poska-Grünthal, Torsviksvängen 29, Lidingö.

UNIVERSEN nr. 1 1977.

Uppsala ülikooli informatsiooniajakiri on sel korral pühendatud ülikooli 500-aastase juubeliga seoses olevatele küsimustele ja sündmustele. Välјaande toimetajaks on teiste hulgas eestlane Helle Kanger. Uppsala ülikoolil on praegu 7 teaduskonda, 150 instituuti, osakonda ja kliinikut. Seal õpetatakse 230 erialnet. Ülikoolil on u. 15 000 üliõpilast ja 4000 õppejõudu ning ametnikku.

AJAKIRI nr. 2 1977 arvustab Eesti Nõukogude Entsüklopeediat artikli puhul väliseestlastest. Jätkuvaks artikliks on Valdek Lenki ülevaade: Eestlaste järelkasvu küsimus välkestes keskustes. Tutvustatakse Saksamaal ilmuvat eesti ajaloo atlast ja Paul Saagpaku uut eesti-inglise sõnaraamatut. Lisaks kommentaare ja arvustusi.

— — —

Keswickis Kanadas suri 18. veebruaril Aleksander Otis, sünd. 4. jaanuaril 1900 Saaremaal.

Thunder Bays Kanadas suri 14. veebruaril Ernst Leonhard Pint, sünd. 3. märtsil 1912 Läänistes Tartumaal.

Sisserändajate noored saavad toetustööd

Käske olukord tööturul noorsoo ja naiste puhul on eriti tabanud sisserändajaid. Sellepärast pakub tööturuvalitsus (AMS) võimalusi toetustöödeks:

Et tugevdada sisserändajate organisatsioonide võimalusi aktiivseks kontaktiloomiseks noorte vahel, on AMS küsinud valitsuselt luba sisserändajate organisatsioonides toetustöö organiseerimiseks 30. juunini 1978 100%-lise riigitoetusega.

Toetustööd antakse esmajärjekorras töötutele sisserändajate noortele kuni 25 aastani. Töö juhatatakse sisse kahe- kuni neljanädalase kursusega noortejuhtide probleemides, mille kulud tasub AMS. Informatsiooni selles küsimuses annavad läänide tööametid.

Lisaks sellele on kommuunidel võimalus, seoses näiteks mõne sisserändajate organisatsiooniga, korraldada kommunaalset toetustööd külastavaks tegevuseks sisserändajate naiste ja noorsoo hulgas. Arvatavasti võiksid sisserändajate bürood, noorte vaba-aja keskused ja koolid taolisest abist olla huvitatud. Andmeid selle kohta saab kommuunivalitsuselt või sisserändajatebüroolt. Selleks tööks antakse 75% riigitoetust, ülejäänu tasub kommuun.

Toetustöö kestab normaalselt kuus kuud. Arvestatakse, et toetustöö tegija selle aja jooksul saab tööd avalikul tööturul ja jätab oma koha järgmisele töötule.

Uuritakse arhiivitöö tingimusi

Tööturuminister Per Ahlmark teatas Älvsjös peetud ettekandes, et kavatsusel on uurida arhiivitöö tingimusi ja tuleviku väljavaateid.

On võimalik, et arhiivitöö riiklikes asutusis viiakse ühendusse teiste toetussüsteemidega.

Praegu töötab arhiiviametnikena u. 15 000 inimest. Nende töö on tihti kohaldatud isikute isikliku olukorra ja eeldustega.

Malmöhusi läänis korraldatud uurimine näitab, et arhiiviametnike liikuvus on väike, neil on raske saada muud tööd. Ka seda probleemi tahetakse uurida.

— — —

Leicesteris Inglismaal suri 30. märtsil Ervin Tomberg, sünd. 6 augustil 1896 Pärnumaal.

KUNGÖRELSE

Vid extra bolagsstämma för I. F. Bramble AB den 1 december 1976 beslöts att öka bolagets aktiekapital från 5.000: — kronor, vilket registrerats såsom till fullo inbetalt, till 50.000: — kronor genom nyemission av 450 nya aktier om nominellt 100: — kronor vardera.

Teckningslistan framlägges så snart kungörelsen publicerats. Aktie får tecknas enbart av nuvarande aktieägare.

I bolagsordningen har intagits förbehåll enligt 70 och 177 §§ lagen den 14 september 1944 om aktiebolag. De nya aktierna skall berättiga till utdelning av bolagets vinst från och med räkenskapsåret 1976/1977.

För tecknad aktie skall inbetalas 100: — kronor. Inbetalningen skall ske före utgången av 1976.

Bolagets adress är Sticklingevägen 13, 181 31 Lidingö.

Stockholm den 1 december 1976.

STYRELSEN

Ingrid Franzén Åke Franzén

Kungörelsen godkänd av Kungl. patent- och registrerlngsverket.

Höjd skatt på personbilar och motorcyklar

Fordonsskatten för personbilar och motorcyklar höjs med ca 75% fr o m den 1 april 1977. På grund av skattehöjningen skall en extra inbetalning av fordonsskatt göras för tiden fr o m 1 april 1977 t o m sista månaden i skatteåret.

Under andra hälften av april har inbetalningskort sänts till ägare av skattepliktiga personbilar och motorcyklar. Den som ägde fordonet vid ingången av april 1977 är skyldig att betala skatten.

Den som inte fått inbetalningskort är skyldig att senast den 10 maj anmäla det till länsstyrelsens bilregister. Länsstyrelsen sänder då nytt inbetalningskort till den skattskyldige.

Skatten skall betalas senast den 16 maj, annars får fordonet inte användas.

För fordon med slutsiffra 1 i registreringsnumret görs den extra inbetalningen i samband med den ordinarie betalningen i april.

RSV RIKSSKATTEVERKET

STATENS TRAFIKSÄKERHETSVERK

Helmi Eller:

Siurulinnu uljas lend

Nendele, keda kirjandus huvitab, on palju tähendanud kolm kirjandusklikku rühmitust: "Noor-Eesti", "Siuru" ja "Arbujad". Kõige enam on fantaasiat erutanud "Siuru".

Mõte "Noor-Eestist" jääb seotuks nooruse ja kevadega, osalt Suitsu ja Ridala sellesiuliste luuletuste, osalt rühma liikmete nooruse tõttu. See "väike sõdalaste salk", nagu Visnapuu oma pühendusluuletuses nooreestlasi nimetab, võitles meile kätte kultuurilise iseteadlikkuse.

"Noor-Eestil" oli kindel programm: "Enam kultuuri! Enam euroopalikku kultuuri!" Tihedamat ja valitumat sisu kirjandusse, teadlikumalt viimistletud vormi ja stiili, arenenud ja väljendusrikast keelt, raamatute kaunist ja kunstipärast välimust, asjatundlikku kirjanduse kui sõnakunsti arvustamist! Ja mis kõige tähtsam: programm ei jäänud suurteks sõnadeks, vaid "Noor-Eesti" rühmituse liikmed teostasid selle maksimaalselt. Nelie esteetidele, individualistidele ja idealistidele soovib Visnapuu eelmainitud luuletuses, et nad "käiksid ikka, silmis kõrged mägiharjad".

Kirjanikerühm Siuru 1917. Vasakult August Gailit, Henrik Visnapuu, Johannes Semper, Artur Adson, Marie Under ja Friedebert Tuglas.

"Noor-Eestist" (1905—1915) viib otsetee 30-ndate aastate "Arbujateni". Nemadki noored intellektuaalid, vaimu ja kunsti palvelejad, vormi- ja stiilimeistrid, individualistid ja idealistid. Nendegi kohta maksab Suitsu mälestuspilt nooreestlastest:

Meil oli siis tuld küllalt, tuult küllalt,
meil, katusekambritest
tuiljail,
meil, elu uranguisse minejail.

Nende kahe rühmituse vahel seisab "Siuru" (1917—1920). Sellesse kuulusid "kuus krüsanteemi" (ei mäleta selle nimetuse autorit): Marie Under, Artur Adson, Friedebert Tuglas, Henrik Visnapuu, August Gailit, Johannes Semper (lõpu eel ka August Alle ja Johannes Barbarus). *Nooreestlaste* ja arbujatega võrreldes olid siurulased rühmituse loomisel ealt küpsemad, 25 ja 34 aasta vahel (nooreestlaste vanus a. 1905 oli 19-20 aastat, arbujatel nende esimeste luuletuskogude ilmumisel 22-30 aastat). Siurulaste puhul võib kõnelda suvest, südasuvest.

Kõigi kolme rühmituse kohta on kirjutatud raamatuid, esseid, artikleid, ülevaateid kirjandusajalugudes ja teatmeteostes. Adson jutustab oma "Siuru-raamatus" (1949) mõnusasti "Siuru" saamisloost, elutegevusest ja lagunemisest.

"Siuru" ühing asutati 17. mai paiku 1917 Adsoni korteris Tallinnas Pikk tänav nr. 34 viie eelnimetatud kirjaniku poolt. Semper liitus ühinguga hiljem. Ühinemisel oli praktiline siht: võimalusi leida oma valmis olevate käsikirjade väljaandmiseks. Ainus, kel mingit käsikirja polnud ja kes veel üldse kirjanikuks ei olnud hakanud, oli Adson. Aga ta ütleb, et "tellimine tulevasele luuletamisele sai oma alateadvusele sisse antud". Tuglasel oli uue rühma jaoks nimi valmis mõeldud. See oli võetud "Kalevipojast" ja tähendab mingit imelindu, võib-olla ka lõokest. Ühingu esimeheks valiti Marie Under.

Asutamisest peale olid siurulased "Ikka koos ja alati ühes", arutasid oma kavatsusi ja tegid kavu, sõitsid koos jaanipäevaks Pühajärvele ja Tartu, kus Werneri kohvikus tõenäoliselt suurt tähelepanu äratasid. Võib vist küll ütelda, et "Siuru" rajas eesti boheemluse. Kõige enam aitasid selleks kaasa Gailit ja Visnapuu, Under ja Adson olid konservatiivsemad, Tuglas esindas tasandavat tsentrumit, Semper jäi kinniseks ja salapäraseks.

Et käsikirjade ja kavatsetava ühisteose, "Siuru" albumi kirjastamiseks raha sada, korraldati loterii, kus võidud olid osalt väga originaalsed, näiteks randevuu näitleja Erna Villmeriga. Gailit ja Visnapuu üheks tunniks käsutusse jm. Piduõhtu peeti "Estonias" ja tõi nii palju sisse, et vöis kirjastada albumi ja eri teose igalt siurulaselt. Ja ilmusidki samal 1917. aastal "Siuru" I album, Underi "Sonetid", Tuglase "Saatus", Visnapuu "Amorես", Gailiti "Saatana karussell", Semperi "Pierrot" ja Adsoni "Vana laterna". Ilmusid ja "tekitasid Eestis varem olematu ja hiljem kordumatu kirjanduslikku sensatsiooni".

Kõigis ajalehtedes võeti tunnustavalt või taunivalt sõna. Kõige enam erutasid meeli "Saatana karusselli" groteskne fantastika, albumi, "Sonettide" ja "Amorese" sensuaalsus ja erootiline julgus. Eesti armastusluule ei kujutanud küll enam ainult "inglite ja laste armastust", mida Aino Kallas näeb Anna Haava armulauludes. Juba oli Suits kuulutanud "Elu tules"; "Mistarvis piinad, mistarvis paast? (- - -) Aeg juua joobnuks on armastusest. "Juba oli ilmunud tema luuletus "Koit".

Ei ole juhtunud nägema, kas on uuritud Suitsu armastusluule mõju Underile ja Visnapuule ja omakorda taani kuulsa kirjandiskriitiku Georg Brandese mõju Suitsu armastusliürikale. Brandes propageeris vaba armastust ja elas, nagu õpetas. Noor Suits imetles teda kui vaimukangelast, kirjutas talle kirja ja sai vastusegi. Olgu sellega, kuidas on, "Siurul" oli olnud palju muud "Noor-Eestilt" omandada: keele ja stiili kultiveerimise tõttu europalikule tasemele tõusnud värsikunst. Tuglas oli niikuinii mõlemas rühmas. "Siuru" suurendas veelgi subjektiivsust ja rõhutas sensuaalsust, arendas stiili ja vormi veelgi suuremate uuenduste suunas.

Adson rõhutab, et kirjandusloolisteartiklite ja teoste kaudu levinud arvamine, et "Siuru" liikmete elumeelsus oli puhkenud 1917. aasta revolutsiooni kõiki tõkkeid mahamurdvast joovastusest, on täiesti vale. Siurulaste a. 1917 ilmunud teoste käsikirjad olid hoopis varem valmis ja ootasid avaldamise võimalusi. Kirglik armuelamustesse ja loodusmuljetesse süüvimine oli isikliku elu intiimsuste, kogemuste ja temperamendi küsimus.

Anna Haava oli oma "Põhjamaa lastes" konstateerinud, et "südame sügavam õnn ja valu jäävad meil igavesti ütlemata". Aga juba Juhan Liiv luuletas südame sügavamast valust. Ja miks ei pidanud tulema keegi, kes luuletaks südame sügavamast õnnest? Terve ja terviklik Marie Under oli võimeline ja julge seda tegema, jäädes küll sel alal ainsaks meie luules. Tulid temagi helgetesse värssidesse varsti tumedamad toonid. Juba "Sonettides" viib tee "Valge väravani", mille taga magatakse viimset und. Aja lühidus tiivustab, sunnib ja kiusab. Ekstaatilised elurõõmupuhanguid, kõigi meeltega tajutud täisverelise armastuse ja oma küllust kinkiva looduse meeleolud kisuvad kõige tuimemagi lugeja kaasa. Underi hingelist rikkust ja selle väljendamise oskust saab imetleda algusest peale.

Nüüd elu jaoks ma värisedes
valvel:
kui kirsipung mus õitsma
puhkeb veri,
nüüd ainuvalitsus mu hullul
südamel.
(- - -)
Ah! toredaim on elamine
maine
ja vägev vere surematu püüd!
Mind võidab Rõõmu ihar,
hõiskav hüüd,
ma ilal polnud kaaluv ega
kaine.
(- - -)
Nii ahnelt tühjendan ma
elulaeka
kui surmamõistetu, kel vähe
aega.

Sama sisemine sund hoogustas Visnapuud.

Aeg kärsik on, aeg otsa saab.
Oh kuulgem, löövad kire
vasksed kellad.
(- - -)
Kirg verine luurap mu peräu,
kui peni juusk takan ja een.

"Amorese" luuletustes on palju poseerivat ja pohmeluslikku, erootiliste elamuste avameelestes kirjeldustes rohkesti epateerimise lusti. Hiljem see taltub, annab ruumi sügavamale siirusele ja õrnusele nii armastus- kui ka looduslüürikas.

"Siuru" tõttu oli maailmasõja ajal soiku jäänud kirjastuslik tegevus jälle elavnenud. Siurulaste esikteosed müüdi kiiresti läbi, "Sonettidest" ilmus juba järgmisel aastal kolmas trükk. Kirjastati kolm "Siuru" albumit (1917, 1918, 1919), ühingu liikmete uusi teoseid (ka nende kaitsealuse Jaan Oksa raamat) "Noor-Eesti" poolt algatatud koostöös kunstnikega (N. Triik, A. Vabbe jt.).

Peale menuka loterii "Estonias" korraldasid siurulased kirjandusõhtu Viljandis, millele järgnes Viljandi seltskonna poolt korraldatud bankett. Tallinnas ja varsti ka Tartus pandi toime rahvarohke "Siuru simman". Suvi 1918 veedeti enam-vähem ühiselt Pühajärve Saare talult üüritud suvilas. Huvi "Siuru" väljaannete ja siurulaste eneste vastu oli elav ka laiema üldsuse hulgas ja suurendas selle osavõttu kirjandusklikust elust.

"Siuru" ühing lagunes välistel ja sisemistel põhjustel, aga iga liige jätkas oma viljakat kõrgetasemelist loomingulist tegevust. "Siuru" oli meie kirjanduse kirglikult õitsev värvikülluline suvi.

Teenelised Moskva spioonid

PARIS – Prantsusmaal avastati salalaure ring, mis oli töötanud N. Liidu kasuks juba 14 aastat. Politseivõimud arreteerisid kolm prantslast ja ühe itaallase, eks olid venelastele kogunud andmeid Nato ja Prantsusmaa sjõuliste saladuste kohata.

Ametivõimude informatsiooni kohaselt oli spioonide juhiks 53-aastane jugoslaavia päritoluga Prantsusmaa kodanik Serge Fabien, kes ajas oma salaluure operatsioone ärimehe sildi all. Mainitakse, et spioondi olid varustatud kõige moodsamate tehniliste seadeldistega oma ülesannete täitmiseks.

TULI TUHA ALL. Teos kujutab endast graafilist (trükitud) mappi üheksa lehega, milles kujutatakse metsavendade võitlusi kodumaal N. Liidu teise okupatsiooni ajal. Graafilistele lehtedele on lisatud informatsiooni metsavendade võitluste kohta. Väljaandjaks on Eesti Rahvuslaste Kogu Kanadas. Graafilised lehed kunstnik Axel Roosmannilt.

Kuchenis Saksamaal suri 3. märtsil Liisa Lepik, sünd. 22. aug. 1887 Tartumaal Reolas.

• Vastukarva

VALIKUVABADUS ISELOOMUSTAB demokraatiat. Selle järgi on N. Liit demokraatlik riik. Vähemalt esimese mai rongikäigu puhul. Ametlikult on üle suure Venemaa vabaks antud tervelt 66 loosungit, mida võidakse kanda esimese mai rongkäigus. Valik on niisiis suur. Ja et inimestel kohtadel poleks muret valimisega, siis on partei keskkomitee selle põhivabaduse juba ära kasutanud ja tekstid valmis teinud. Muudkui vali, kas tahad saata palava tervituse Küprose rahvale või lasta elada nõukogude rahvaharitlasi. (Kas need rahvaharitlased on need, keda varem tunti poolharitlaste nime all?).

Aga muidugi on valik suur — näiteks partei ja rahva väärmatu ühtsuse kasuks. Või soovite lasta elada tublit kolhoositalurahvast Kuidas seda sõna tuleb mõista? Kas on tegemist kolhoositalu rahvaga või kolhoosi talurahvaga? Ja kuidas üldse niisugune kodanlik igand nagu talu on hiilinud esimese mai loosungitesse?

Partei leninlikku rahvuspoliitika triumfi võidakse ka veel lasta elada. See tähendab, kui kasutada tavalist keelt: nõukogude rahvaste venestamispoliitikat (mille triumfi kohta veel midagi pole teada).

Aga ühele loosungile — kui see peaks oleme siliralt mõeldud — võiksime ju meiegi alla kirjutada, s.t. selle all marssida: Laienegu tööliste, talupoegade ja haritlaste osavõtt riigi juhtimisest! Uhe tingimusega. Kui sellele lisada: . . . ilma partei vahelesegamiseta. Aga kuna seda vajalikku lisandit pole loosungis leida, siis jäägu pealegi.

KONTROVERSIAALSEID LOOSUNGEID leidub muidugi ka. Nii näiteks on ühe ja sellesama hingetõmbega tahetud panna liitu ülemaailmne sotsialism, rahvusvaheline proletariaat ja rahvuslik vabadusliikumine. Aga kui rahvuslik vabadusliikumine käib just nn. ülemaailmse sotsialismi vastu?

Või kui vabaduse eest võitlevad rahvad pole rahul nn. rahvusvahelise proletariaadiga (mis tähendab ju maakeeles, et kuula Moskva sõna ja pea suu)?

Peale selle räägitakse kogu aeg mehistest võitlejaest. . . Kuhu siis naised jäävad — pärast kõiki neid naiste päevi, nädalaid ja aastaid?

Ja vaesed kirjandus- ja kunstitegelased, kultuuritöötajad (kirjanikest ja kunstnikest endist polegi juttu, tegelased ajavad asja ära), kes peavad hoidma kõrgel nõukogude kunsti partiilisuse ja rahvaliikuse lippu. . . Nende tähelepanu võiks juhtida Arno Vihalemma värssidele: "Tahtsin hoida kõrgel kunsti kuldset plagu. Aga plaguvarrega sain järjest vastu magu!" Saad plaguvarrega vemmalt, kui plagu pole õige või kui sa seda küllalt kõrgel ei jõua hoida. Vilets!

PRAVDA MURETSEB Nato pärast — kuna Nato muretseb Punaarmee pärast. Lääne ajalehed hoiatavad, et Punaarmee võib äkki reedel kell kaks kaela kukkuda. Mis niisuguse hoiatuse siht on? Sest on ju teada, et (Pravda järgi) on Punaarmee rahuarmee, ainukene maailmas.

Siht on muidugi see, et surmavabrikandid (Pravda termin) saaksid oma masinaid käigus hoida, et valmistada teisi masinaid. Mis omakorda selle eest hoolitseksid, et reedel kell kaks kaelalangev Punaarmee ainult langeks, aga mitte kaela, vaid kuhugi mujale.

Niisugune lääne ajalehtede aktsioon loob usaldamatuse õhkkonna. Nõukogude korra vastu, mis on kõige usalduslikum kord maailmas (kõik, mis tehakse või öeldakse, antakse usaldusliikuri KGB-le teada).

Aga nõukogudelikud loosungid tahavad süvendada pinevuse lõdvenemist. Ei tea, kuidas on võimalik süvendada lõdvenemist. See peaks vist olema sama raske kui lõdvendada süvenemist.

ROOTSI KOHTUASJANDUS toimib üldiselt nii: Kõigepealt mõistab süüteo üle kohut tingsrätt. Selle otsuse peale võib edasi kaevata asutusse, mille nimi on hovrätt. Viimase otsust võib muuta Högsta Domstolen. Kui ka see on kellelegi liiga teinud, siis saab edasi kaevata TV teise kanali programmile Kvällsöppet. See mõistab alati kõik süüdlased õigeks.

Kui need pole fashistid, kapitalistid või imperialistid. Fashist on inimene, kes on kommunismi vastu. Kapitalist (ehk knegare) on inimene, kes käib tööl ja kel on kuu lõpul raha pangas. Imperialist on inimene, kes soovib, et Rootsil olgu riigikaitse.

Viimasel ajal on kuulda olnud, et seda kohtukorraldust tahetakse muuta. Niimoodi, et kõik süüasjad lähevad otsekohe programmi, mille nimi on Kvällsöppet (vahel ka Studio S). Siis pole teisi kohtuid enam tarvis. Töö ja energia kokkuhoid. Ja kõik sünnib avalikult.

Idee pole meie oma, seda on arendanud avalikul ettekandel Rootsi riikliku politsei ülem, asjatundlik inimene. Olgu see siin kinni naelutatud, ' et keegi ei saaks öelda midagi laenatud sulgedest. . .

PRAVDA POLE RAHUL CARTERIGA. Enam ei ole. Carter soodustab kodus suurkapitali ja Pravda tõttab kohe appi USA vaestele, kes ägavad kapitalistide suurte võitude all. Carter ei tee üldse midagi, et lahendada majanduskriisi USA-s. Ta veeretab kõik koormad kas vaestele inimestele või vaestele riikidele. Eriti vaeste inimeste suhtes on Pravda kaastundlik ja toob peagu igas numbris ära sõnumi, kuidas USA-s kiusatakse taga vähemusi, neegreid, teisitimõtlejaid ja teisi progressiivseid inimesi.

Aga see ei ole muidugi USA sisesasjadesse segamine.

N. Liit ei sega ennast iialgi teiste riikide siseasjadesse. Põhimõtteliselt ja leninliku ideoloogia järgi.

Aga N. Liit on alati nõus vaestele inimestele appi minema, kui teda kutsutakse. Ja kutsutud on teda palju: Inimesed Balti riikidest kutsusid, ungarlased kutsusid, tshehhid kutsusid. Soomlased kutsusid ka aastal 1939, aga võidurikas Punaarmee ei jõudnud õigel ajal appi, sest teised soomlased olid Karjala Kannasel ja mujal ees ega lasknud aitajaid läbi.

Järelikult tuleb appi minna kiiresti, kui kutsutakse. Kas või reedel kell kaks. Meelsasti kell kaks öösel Hitler läks abistama alati nädalalõppudel, kui Inglismaa politiikud olid week-endi veetmas.

Ja veel. . . Kui USA saatkond Moskvas saab hakkama niisuguse häbiteoga, et näitab kutsutud külalistele filmi "Doktor Zhivago", siis läheb N. Liidu valitsus vaatajatele appi ja protesteerib.

Läheks appi, Aga USA saatkond vastab protestile, et see olevat saatkonna sisemine asi. Niisugune häbematuse puhul pole midagi parata. Isegi mitte leninlikult.

TIMMUKURU

• Mis juhtus

AGAPOV PUNASE RISTI JUURES

Valentin Agapov saatis esmaspäeval Arbogast kirja rahvusvahelisele Punasele Ristile Genfis. Ta palub organisatsiooni abi, et ta abikaasa saaks väljasõiduloa N. Liidust. Venelased on poolteist aastat hoidnud Agapovi ema, abikaasat ja tütart vastu nende tahtmist N. Liidus. Agapov juhib Punase Risti tähelepanu psüühhilisele survele, mille all ta perekond peab kannatama.

Valentin Agapov on andnud sisse sooviavalduse, saada Rootsi kodanikuks. Teatavasti võeti temalt mõne nädala eest ära N. Liidu kodakondsus.

POOLA SÕDUR KATSUS HÕIVATA LENNUKIT

Relvastatud Poola sõdur üritas hõivata reisilennukit Krakovi lennuväljal. Katse nurjus. Sõdur hoidis pantvangidena lennuki meeskonda ja 61 reisijat, enne kui ta kuue tunni järele pidi alla andma.

GROMÕKO LEPITAB INDIA VALITSUST

Esmaspäeval jõudis New Delhisse N. Liidu välisminister Andrei Gromõko. Ta katsub uuendada vahekordi uue India valitsusega, kes ei taha jätkata valimistel kaotanud Indira Gandhi välispoliitikat.

Head suhted Indiaga on N. Liidule tähtsad, et luua vastukaalu Hiinale, kel on õnnestunud saavutada diplomaatiliku mõjuvõimu Indo-Hiina riikides. Samuti on N. Liidule oluline India ookeani tugipunktide säilitamine ja tugevdamine.

Pärnus suri 22 veebruaril Nikolai Tapp, sünd 7 okt 1900 Kihnu saarel.

Stuttgartis Saksamaal suri 5. märtsil Karin Reinberg, sünd. 11. aprillil 1913.

Stuttgartis Saksamaal suri 9. jaanuaril Amanda Pikat, sünd. 15. jaanuaril 1894.

och da'n efter pingst kanske vi vinner 350.000:-

VINST PÅ VAR 5:E LOTT

KÖP LOTT NU LOTTPRIS 20:-

DRAGNING 31 MAJ
I Gallerian, Regeringsgatan 21
Stockholm kl 15.00

VINSTRESULTAT I TV-NYTT KL 17.55

Nummerlotteriet
– ett lotteri från Penninglotteriet

Kanadas esinesid Quebecki provintsi talimängude avatseremoonial Montreali eesti naisvõimlejad Hilja Pauli juhtimisel ja saavutasid suure menu. 40-liikmelisest rühmast, milline esines pallidega, lintidega ja loorsallidega, ilmus pilte ja kirjutusi ajakirjanduses. Pildil võimlejad esinemas. (Foto Sügise).

Tulge osa võtma Göteborgi laulupeo suur-rongkäigust!

Göteborgi Laulupeo rongkäik väljub 21. mail kl. 13 Gustaf Adolfi turult ja läheb piki südalinna tänavaid Götaplatsenille ja sealt üle Korsvägeni Scandinaviumi.

Laulupeo rongkäik on ainulaadselt soodne võimalus suurearvulisele eestlaskonnale tutvustada rootslastele meie olemasolu ja kultuurisäilitamise püüdlusi.

Seetõttu oleks ülimalt soovitav, et kõik kaasmaalased, kel vähegi võimalust, võtaksid osa rongkäigust. Katsume läbi viia võimsa ja meeldejääva demonstratsiooni nii rootslastele-pealtvaatajatele kui meile enestele!

Oleks tõesti kahju, kui eestlased tuleksid vaid rongkäiku vaatama ja lihtsalt mugavusest jäätksid selle ühtekuuluvuse näitamise võimaluse kasutamata.

Pealtvaatajaid on laupäevasel päeval südalinnas küllalt. Läbirääkimised käivad muuseas ka Rootsi Raadio ja TV-ga ja on väga võimalik, et rongkäigust ja laulupeost tehakse saateid.

Rongkäigust võtavad loomulikult osa kõik aktiivsed tegelased nagu lauljad, rahvatantsijad ja teised — kokku vähemalt 400 isikut.

Rongkäigu eesotsas mängib 25-meheline sõjaväeorkester, Regionmusiken i Uddevalla — mis on tuntud Rootsi parima sõjaväeorkestrina.

Oleks aga tunduvalt võimsam kui kogu laulupeo publik samuti alustaks laulupidu rongkäiguga läbi linna.

Kogunemine ja ettevalmistused rongkäiguks algavad kell 12.30 Gustaf Adolfi turul ja pärast rivistumist stardib rongkäik kl. 13.

Et soodustada laulupeo õigeaegset algust kl. 14 Scandinaviumis on võimalik osta pääsmeid ka enne rongkäigu algust Gustaf Adolfi turult. Seega kujuneb ka sissepääs Scandinaviumi kiirelt ja sujuvalt.

Pääsmeid on võimalik tellida ja osta ka Eesti Komitee Göteborgi osakonna kantseleist Göteborgi Eesti Majas tel. 031/11 59 60 või kasutades laulupeo postgirot nr. 77 78 89-9.

Noorte aasta eesmärke ja selle sisustamine

Eesti Gaidide Liidu ja Eesti Skautide Liidu Keskbürood moodustavad noorteorganisatsioonide ülemaailmsed kesksed kogud. Nende organite üheks tegevusülesandeks on tegevuste ühtlustamine ja koordineerimine.

Vastavalt ESTO-76 raamides toimunud ülemaailmsete noortejuhtide konverentsi soovile, otsustati rakendada Noorte Aasta algusega Jüripäeval 1977 ja lõppedes gaidide ja skautide maailmalaagriga Lakewoodis 1978. Selles küsimuses on juba osalisi eeltöid tehtud nii malevates oma eriasukoha maadel kui ka üksikutes üksustes.

Vastavalt erinevate malevate omapäradele, leiab ka Noorte Aasta erinevaid rakendusi, mis kajastavad iga eri maa omapära ja vajadusi.

Siiski on ühendavaks sideme kõikide nende eriüritiuste juures taodelda gaidide ja skautide moraalsete väärtuste esiletoomist koos Eesti rahvusliku kuuluvuse rõhutamisega. Nende ülesannete rakendusel pööruvad nii gaidid kui skaudid meie ühiskonna ja tema liikmete poole abipalvega — aidake kaasa meie noortetööle.

Eriti soovitakse siin eelle tuua Eesti Vabariigi 60. aastapäeva. Märkides seda suurtähtpäeva, peetakse vajalikuks sellel aastal senisest rohkemal kujul tähelepanu pöörata meie rahvuslikule tegevusele ja iseteadvuse arendamiseks.

Eeloleval aastal ei jätku ainult sellest et võtame osa ühekordsest aktusest, vaid gaidlikud ja skautlikud noored kutsuvad kaasa eestlasi suurmal määral seda tähtpäeva tähistama. Pöörame antud küsimuses otsene tähelepanu meie perekondlikus elus Eesti riigi ja rahva saavutustele, rahvuskultuuri viljelemisele ja emakeele arendamisele. Anname osa Eesti Vabariigi taastamiseks.

Meie noorte üksused on tegutsenud alates 1945 moodustades sellega ühe meie rahvusgrupi püsivama osa. Nende aastate jooksul on tehtud hulgaliseit tööd mis eranditult on olnud vabatahtlikul alusel. Meie üksuste ridadest on sirgunud häid ühiskonna liikmeid, kes gaidlikust/skautlikust liikumisest on endaga kaasa viinud positiivsed ja head mälestused.

Nende pikkade tegevusaastate jooksul on üksuste koosseisud küll muutunud isikulises koosseisus, kuid on jäänud igale omapära. Eeloleval Noorte Aastal soovivad üksused taas elustada kontakte endiste üksuste liikmetega. Käesoleva kirjutise üheks sooviks on ka endiste gaidide ja skautide kodukutse oma üksuste juurde, et elustada vanu mälestusi.

Selleks on ettenäha ka eri-kokkutulekuid nii lipkondade kui üksuste ulatuses. Selles suhtes palume jälgida ajaleheteateid ehk otseselt isiklikult kontakti võtta oma endise üksusega.

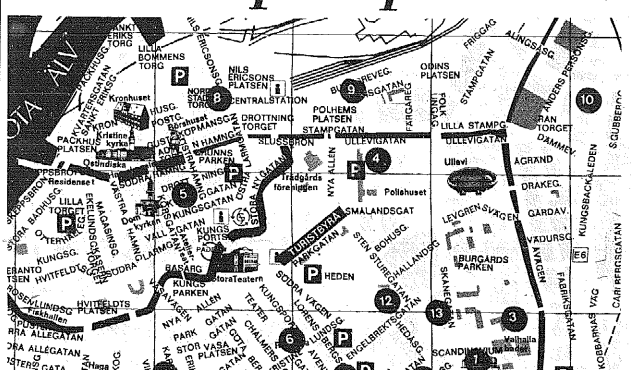
Ka on ajalehe veerud sobivaks üksuste tegevuste ülevaadeteks. See on osaline ajalooline ülevaade mis täiendaks juba varem ilmunud ajaloolist skautide ja gaidide tegevuse ülevaadet "Eesti Skautlus 50". Selles teoses on käsitletud üldist ajalugu ja arengulisi suundi malevate piirides.

Käesolevad kirjutised aga keskenduksid ükskuste ajaloolisele taustale ja tegevusele. Aastate jooksul on vabatahtliku tegevusega antud palju meie nooruse heaks, ning need read oleksid osaliseks kinnituseks sellest suurtööst ja tütvustaks ka noorele järelkasvule nende üksuste eelnevat käekäiku ja juhte.

Gaidid ja skaudid soovivad Noorte Aastaga keskendada meie ühiskonna tähelepanu meie järelkasvavale noorusele. Soovime ennast taas tutvustada ja kaasa kutsuda kõiki teisi noori osa võtma. Pööraме senisest enamat tähelepanu moraalsete väärtuste arendamisele ja kinnitame et meie Eesti rahva tütred ja pojad oleme.

Eesti Gaidide Liit.
Eesti Skautide Liit.

Laulupeo plaan

ÄLVSBORGSLED
ÄLVSBORGSBRON
ÄLVSBORGSVÄGEN
LILLA BOMMENS TORG
NILS ERICSONS PLATSEN
CENTRALSTATION
POLHEMS PLATSEN
STAMPGATAN
FRIGGAG
ALINGSSG
ODINS PLATSEN
DROTTNING TORGET
LILLA STAMPG
ULLEVIGATAN
Ullevi
ÅGRAND
DRAKEG.
GÅRDAV.
KUNGSBACKSLEDEN
SÖDRA ALLÉGATAN
KUNGS PORTSBRON
KUNGSG.
KUNGS PARKEN
TORGGATAN
SMÅLANDSGAT
LEVGREN-SVÄGEN
BURGÅRDS PARKEN
HEDEN
SÖDRA VÄGEN
SKANSEN
Valhalla
SCANDINAVIUM
Orgryte gamla kyrka
ORGRYTEVÄGEN
KORS-VÄGEN
Liseberg teatern
Liseberg
SÖFEROGATAN
SV. MASSAN
Stadsteatern
GÖTAPLATSEN
Konserthuset
Konsthallen
Universitets biblioteket
LANDALA PLATSEN
KAPELL PLATSEN
LENNART TORSTENSSONSG
VÄSTER GATAN
FÖRENINGSGATAN
ASCHEBERGSGATAN
SKANS TORGET
Haga kyrka
Handels högskolan
NYGATA
SKOLGATAN
VASAPARKEN
VASA Universitet
ENGELBREKTSG.
ENGELBREKTSGATAN
CHALMERSGATAN
SÖDRA VÄGEN
Stora Teatern
HVITFELDTS PLATSEN
Trädgårds föreningen
Pollshuset
Kronhuset
Kristine kyrka
Ostindiska
Residenset
Packhuset
Dom-kyrkan
Postgatan
Nya Allén
Tredje Tullhuset
Tullhuset
Tullhuset

Olav Rebase poolt väljaantud moeajakirjast "Habit" pärineb folkloristlike modellidega joonistus. Inspiratsioon tuleb "kõigi Euroopa osade talunaistelt. Rahvarõivastele põhinev mood jätkub eeloleval sügisel, väidavad asjatundjad.

EPL moekiri:

On mood kadumas?

Nii võib tõepoolest küsida, kui jälgida üha suurenevat tendentsi nn. "unilook'i suunas" — mees ja naine ühtemoodi riietuses. Mõlemad kannavad samalõikelisi dxhiini-pükse ja jakke, särke, kootud kampsuneid ja ühtemoodi salle ning mütse. Rootsi ajakirjanduses on viimasel ajal rohkesti artikleid "ajatu moe" kohta. Asjata otsime tervet lehekülge katvaid värvikaid moepilte uuest Pariisi kevadmoest. Nüüd võtavad sõna moejoonestajad, kes töötavad moe muutumist üldse mitte tähele pannes.

Nii deklareeris tuntud rootsi moekunstnik Barbro Sörman "Svenska Dagbladeti" veergudel, et "ainult ebakindlad inimesed vajavad moodi" ja et "mood on vaid selleks, et petta inimesi". Tema ise on leiutanud vanavanaisa särgi, mis on kogu tema garderoobi põhikleit ja mida ta lansseerib kas lisanditega või täiesti ilma.

Barbro sihiks on lihtsad riided, mida võib kanda aastast aastasse, ja mis oleksid praktilised ning annaksid kandjatele täieliku vabaduse nendega ise teha, mida nad tahavad. "Lihtsad kleidid ei pruugi sugugi mitte igavad olla," nendib Barbro.

Paratamatult tuleb vist sellega leppida, et naiste suur tung ühetsigusluse poole väljendub ka viimase aja riietuses — tänavu kevade lööknumber — kui veel uuest moest rääkida tohib — on kergest popeliinist "Trench"-mantel, tuletatud inglise ohvitseride mantlitest ja mida tunneme tolmumantli nime all. Ka uue kevadkostüümi-jakk meenutab oma lõikelt meesterahva kuube: reväärid, teravate nukkidega õlad ja suured taskud, kõik on sportlik, mehelik, lihtna.

Iseasi on, kui sellise meestejaki juurde kannama sirget plisseeritud seelikut või lillemustriga volanglilist mustlasseelikut, mis praegu on suur mood. Üldse valitseb endiselt edasi rahvariiete sugemetega moejoon "Folklore". Inspiratsioon tuleb peamiselt Kaug- ja Lähis-Idast, Kreekast, Põhja-Afrikast ning põhjamaade rahvarõivasteit.

Siinjuures kasutatakse esmajoones puuvillast riiet ja kerget läbipaistvat marlikardina kvaliteeti. Laiade vohavate volangseelikutega kleite kaunistatakse paelte ja poordidega. Nendel vaheldub stiliseeritud lillemuster folkloristlike tikanditega.

Käis õhulistel kleitidel on enamasti volangiline, mis tublisti pikendab õlajoont. Pihikuosa on piuusiline ja kleidipikkus endiselt tugevasti allpool põlvejoont.

Vastukaaluks pikkadele modellidele on päevakorral taas kõrge korgist täistallaga kingad. Keskmise põlve naised mäletavad neid sõjaaja tüdrukupõlvest. Kõik kordub — nii kanname tänavugi Greta Garbo lainelise äärega kübaraid ja tummfilmistaaride kirevaid turbaneid.

Kui kõnelda veel moe ajatusest, tuleks mainida ajakirja "Femina" äsjast sarja "Feast maitsest". Selles väidavad radikaalse hoiakuga rootsi nooremapõlve moeloojad, et "inimeste üle ei otsustata mitte riietuse järgi", "Hea maitse põhineb hirmul muudatuste eest" või "Hea maitse, kas see mõiste pole mitte ajast ja arust?"

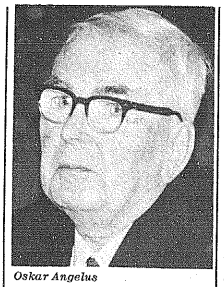
Samas toob nimetatud ajakiri mitmes variandis nn. "Suursärgi", mida pikkade pükste juurde saab kanda argipäeva rietusena ja broderiptitsist lumivalge alusseeliku peal tihendas lillemustris peoriietusena. Tõepoolest, moekiri on vähemalt sel kevadel üleliigne!

KARIN

Iraak murrab küüditamisega kurdide rahva

TEHERAN — Iraagi valitsus tunnistab, et viimasel ajal on 30—40.000 kurdi küüditatud kodudest Põhja-Iraagis lõunasse. Neil pole luba tagasi koju kolida. (Kurdistani demokraatlik erakond väidab, et küüditatud on üle 300.000 inimese).

Küüditamine on Iraagi valitsuse järgi toimunud, et vabastada kurde oma juhi Mustafa Barzani mõju alt, kes inspireerib kurdide vastupanuliikumist. Kurdid ei tohi viibida 10 kilomeetrit laias maaribas vastu Iraani, Türgi ja Süüria piiri.

Oskar Angelus

O. Angelus 85-aastane

Lundis tähistab 7 mail 85-aastast sünnipäeva iseseisvusaegne siseministeeriumi üldosakonna abidirektor Oskar Angelus, dr phil ja tuntud publitsist — tema sulest on ilmunud rida raamatuid ja artikleid nii eesti kui saksa keeles ajalehtedes ja ajakirjades.

Oskar Angelus sündis Harjumaal, Loo mõisavalitseja pojana. Lõpetas Tartu ülikooli cand hist kraadiga 1918 ja hiljem, 1956 omandas dr phil teadusliku kraadi Lääne-Saksamaal, Kieli ülikooli juures.

Võttis osa Vabadussõjast, ülendati lipnikuks ja vääristati Vabadusristi liigi 3 järguga. Siseministeeriumi administratiiv- ja üldosakonna abidirektorina teostas ta muude hulgas järelvalvet vähemusrahvuste kultuuromavalitsuse tegevuse üle ja korraldas Valitsuse esindajana sakslaste ümberasumist 1939/40 Saksasse.

Vääristati Valgetähe ordeniga. Olnud eesti Omavalitsuse siseidrektoriks ja tuli põgenikuna üle Saksamaa 1950 koos perekonnaga Rootsi. Töötas Olofströmi tehastes ja hiljem Lundis arhiivi ametnikuna kuni pensioneerimiseni 1960.

Olnud nii Eestis, Saksas kui Rootsis tegev paljudes seltsides liikmena ja auliikmena, samuti juhatustes. Alates 1930 abielus Magda Mettinguga. Abielust on neil elus pojad Hans ja Karl, kes saanud mõlemad kõrgema hariduse.

Kõik head sõbrad õnnitlevad juubilari ta auväärsel tähtpäeval.

OV

• Siit & sealt

Anne (n-na Ingermaa) ja Lennart Olsonil sündis Danderydis poeg.

Elisabeth Pentsaar kuulub Studieförbundet Vuxenskolan nukuteatrigruppi, milline äsja sooritas turnee Portugalis.

Evald Uustalu, ajaloolane ja end. välisteenistuse ametnik Stockholmist viibis külastusel New Yorgis, kohates mh. end. kolleegidega välisministeeriumist.

Viiu Kreem, edukas modell New Yorgis ja selle ala raamatu autor, on USA ajakirjanduse teatel kirjutanud uue raamatu "Riikad mehed on paremad". Teda on sel puhul intervjueeritud.

K. Põld 60

KUSTI PÕLD

Stockholmis saab 6. mail 60-ne aastaseks tuntud eesti kaupmees Kusti Põld.

Juubilar on sündinud Lääne-maal Taebla vallas, kust elutee ta varsti Tallinna viis. Energiline ja algatusvõimeline Kusti Põld oli juba kahekümnendates eluaastates iseseisev kaupmees, milli-sele kutsele ta truuks jäi ka pa-guluses. Juba algusest peale hakkas ta tegutsema toiduainete, eriti aga lihakaubandusega. Hil-jem omandas ta Stockholmi sü-dalinnas Hötorgshallenis moodsa toiduainete kaupluse, mida ta edukalt on juhtinud tänaseni. Juubilar on lahkekäeliselt toeta-nud eesti ettevõtmisi.

Juubelipäeval tervitavad ja õnnitlevad teda sõbrad, tuttavad ja kolleegid ning soovivad tervist ja jaksu edaspidiseks.

H.I.

• Teised lehed

DISSIDENDID

Toronto Vaba Eestlane käsitleb Nõukogude dissidentide küsimust, mis ootamatult on läänes tähelepanu äratanud ja sellega Kremli seadnud dilemma ette:

Läänerlikide ajakirjandusel on kahtlemata suured teened, et dissidentide ideed levivad ja viiakse pidevalt üha laiemate masside hulka. Läänerlikide ajakirjanikud teevad jutuajamisti selliste silmapaistvate dissidentidega nagu Sahharov, Solzhenitsõn, Bukovski ja teised ning nende mõtted, nõudmised, deklaratsioonid ja kriitika lähevad raadiojaamade kätte, kust need läkitatakse läbi raudeesriide vene ja allaheidetud rahvaste massidele.

Kui dissidentide liikumine on saanud nüüd endale tüseda toetaja USA presidendi Jimmy Carteri näol, siis on venelastel põhjust karta, et see liikumine veelgi levib ning võib pikapeale ohtlikuks muutuda kommunistlikule korrale. Paljud teated kõnelevad juba, et need ideed on jõudnud Ida-Saksamaale, Tshehhoslovakkiasse, Poolasse ja Rumeeniasse. Sündmuste sellise arengu juures tekib peagi olukord, kus Kremli poliitbüroo peab otsustama, kas ta likvideerib terroriga dissidentide liikumise ja lööb sellega lõplikult surmakella pingelõdvenduselе või katsub praegust olukorda pikendada ja läänerlikidega venelastele väga kasulikuks osutunud koostööd jatkata. Valiku tegemine siin ei ole kerge.

Terroristlike tegude puhul kirjutab sündikalistide häälekandja Arbetaren:

"Terroristid on teoreetiliselt ja praktiliselt vasakpoolsete parteide kõige hullemad mõeldavad vaenlased. Nende tegude praktilise tulemusena langeb vasakpoolsetele vari.

Vägivalla kasutamine diktatuurimaal on midagi hoopis muud kui samasugune tegu demokraatlikus riigis. Isegi diktatuuri all ei või vastutajad alati pääseda moraalsest hukkamõistust. Tappa ja vigastada ametnikke, politseinikke, vahte või süütuid jalutajaid pole mingi heroism ja see ei vii kuhugi."

Brisbanes Austraalias suri õnnetuses 2. jaanuaril Edward Korknobel, sünd. 4. veebruaril 1952. Samas õnnetuses sai surma Atis Viksne. Mõlemad olid Brisbane rahvatantsurühma liikmed.

Perthis Tasmaanias suri 24. detsembril Aleksandra Krausberg, sünd. 17. jaanuaril 1895 Riias.

Kui Zarah Leander abistas saabuvaid eesti põgenikke

Stockholmis pühitses tuntud filmi- ja revüüräht Zarah Leander kolleegide ja sõprade ringis oma 70-ndat sünnipäeva. Eestlaste poolt saadeti vitaalsele staarile telegramm järgneva sisuga: "Meie ei unusta kunagi teie panust sügisel 1944. Õnne ja edu edaspidi soovivad tänulikud eestlased Rootsis."

Eestlased läänemaailmas ja kodumaal mäletavad Zarah Leanderit eelkõige sõjaajast tema sentimentaalsete meeleolulaulude ja dramaatiliste armastusfilmide tõttu, mis olid hoopis midagi muud kui tavalised saksa sõjapropaganda laulud ja filmid. Rootsi põgenenud kaasmaalastest on paljud, kes teda tänuga meenutavad kui lahket põgenike abistajat sügisel 1944. Oma Läänemere ääres asuvas Lönö mõisas, mille ta ostis Saksamaal teenitud ja viimsel minutil päästetud rahadega, majutas ja kostitas ta heldekäeliselt sadasid põgenikke Balti riikidest, eeskätt eestlasi.

Oma memuaaride raamatus kirjeldab Leander põgenike saabumist sügisel 33 aastat tagasi.

"Nad tulid koidikul lahtistes paatides. Öö pimendamiskardina varjus olid nad söödnud üle nn. "Rahu mere" — Läänemere. Jõudes Rootsi skääridesse võisid nad kergendatult hinge tõmmata, siduda lasta söödmisest lihani veriseks hõõrutud käsi. . . Neid tuli tuhandeid tol ajal Balti riikidest. Kõik nad olid nakatatud hirmust, tollest "venehirmust" ("rysskräck"), mis oli mürgitanud Läänemeremaid juba seitsme sajandi kestel ja mis oli teinud hulga suuremat kahju kui käesoleva sajandi vete saastamine kokku. . ."

Zarah Leander oma filmikarjääri tipul nooruses. Paremal koos oma soomerootsi päritoluga kapellmeistrist mehe Arne Hülphersiga Lönö kodu ees.

Edasi kirjutab Zarah: "Brävikeni lahte ja Lönösse tulid need põgenikud, keda tuuled ja hoovused olid triivinud põhja poole Gotlandi saart. Viimastel sõja aastail kubises Lönö mõis inimestest. Kõige rohkem oli neid siis, kui minu katuse all korraga elas oma 80 hinge: mehi, naisi, lapsi. Pärast rahu sõlmimist siirdusid paljud baltlased edasi, ikka kaugemale, ikka rohkem Lääne poole, kõige meelsamini otse Vaikse ookeani rannani välja. Kaugemale ei saanud nad ju oma venehirmu eest enam põgeneda. . ."

Siinjuures tuleb märkida, et Rootsi näitlejatest üldse on Zarah Leander-Hülphers ikka olnud üks kindlamaid antikommunistliku hoiakuga lavainimesi. Tal on ka juba neljapõlvest saadik hea kontakt baltlastega. 17-aastasena veetis Zarah, neljapõlvenimega Hedberg, poolteist aastat Riias rootsi põllumajanduse atašee Vladimir Siiferhielmi perekonnas. Viimase abikaasa Rut oli Zarah ema parim sõbranna ja tiivustas tütarlapse laulu- ning teatrihuvi. Pärastsõjaaastail Rootsis oli Zarah kontakt Kandle-Jussiga, kes filmidiivale demonstreeris eestlaste põlise muusikainstrumendi kandle käsitamise oskust. Ühel turneel Kanadas sai juubilar ka sealsete eestlaste tähelepanu osalisceks liilede ja tervituste näol.

Mida Zarah Leanderile Rootsis kaua aega pärast sõda ette heideti ja mis tema uue lavakarjääri algust siin esialgu väga takistas, oli tema hiilgeaeg filmistaarina fashistliku "kolmanda riigi" päevil. Ometi on nüüd teatavaks saanud, et Zarah Leander tollal aitas paljusid juute ja Gestapo küüsi sattunud rootslasi.

Minu töökoht juhtus olema Berliinis, see on kõik. Ameerika karjäär oli sõja tõttu võimatu. Ka praegu on minu suurim tööturg Lääne-Saksamaa ja Austria, ütles Leander mõni aasta tagasi UFA-filmiühingu 50-aasta juubeli-saates.

Kuna Zarah osutus eriti fotogeeniliseks vanaaegsetes miljöödes ja toalettides, olid tema sõjaaegsed filmid peamiselt romantilis-sentimentaalset laadi.

Eriti menukaks kujunes tema sõjaaastal 1941 Berliinis linastatud "Kuninganna süda", mis käsitles shoti kuninganna Mary elu ja armastust. Tema mängustiil pole aastate jooksul mitte "moest läinud". Kinosaalid filmimatineedel Saksamaal on alati rahvast tulvil, üllatavalt palju ka noori. Eriti meeldejäävad on suurejoonelised revüü-stseenid Zarah Leanderi esimeses filmis "Premjäär" aastast 1936.

Tema pärastsõja-aastate filmid pole saavutanud mingit menu. Need olid peamiselt ülepingutatud saksa kriminaaldraamad või poliitilised seikluslood, nagu "Sinine ööliblikas" või "Cuba Cabana". Küll aga on Zarah Leander menukalt esinenud mitmes musikaalis Hamburgi ja Viini lavadel, viimati Ingmar Bergmani filmi "Suveöö naeratus" ainetel lavastatud samanimelises tükis. Vaatamata "ametlikule lahkumiskontserdile" Stockholmis septembris 1973, jätkuvad Zarah Leanderi ja tema pianistist abikaasa Arne Hülpheri turneed ja televisiooni-esinemised endise hoo ja temperamendiga.

KARIN SAARSEN

Spar bekvämt med högsta ränta.

Vill du kunna sköta ditt sparande så bekvämt som möjligt?

Och dessutom få högsta möjliga ränta på pengarna?

Då ska du öppna ett Kapitalkonto 12 hos PKbanken.

På Kapitalkonto 12 växer pengarna snabbast.

Det är inte så konstigt. På Kapitalkonto 12 får du ju högsta bankränta. Vi ger dig i dag 8 1/2%.

När du vill ta ut pengar så säger du upp beloppet 12 månader i förväg. Då får du hela tiden högsta bankränta. Men naturligtvis kan du ta ut pengar även om du inte sagt upp dem i tid. I så fall gör banken ett ränteavdrag, s k uttagsprovision.

Kapitalkonto 12 är den absolut bästa bankboken för dig, som inte tar ut mycket pengar ofta.

Kanske har du redan en del pengar hos oss?

Då har du nog upptäckt att det är bekvämt att spara i PKbanken. PKbanken finns ju på Posten också.

Men faktum är att du skulle kunna klara av många bankaffärer, när du ändå är på Posten. PKbankens alla sparformer finns där. Och du kan vända dig dit, även när du vill ha hjälp med lån (just nu är det förstås överallt svårt att få låna pengar).

På PKbankskontoren får du givetvis full bankservice. Dessutom har du alltid nära till Posten. Och PKbanken på Posten har öppet, när Posten har öppet. Samla därför allt ditt sparande i PKbanken. Det är det bekvämaste sättet att spara.

PKBANKEN

Se till att du har alla dina sparpengar på rätta stället.

Jüripäev . . .

Alg. lk. 1

seandjaid (tööluse andmine tähemdab vastuvõtmist skautlusse täisõigusliku liikmena, toim)oli erakordselt rohkesti. Juurdekasv skautliku noorte organisatsioonis on rõõmustavalt kõrge, sest see kindlustab Stockholmi lipkondadele järelkasvu.

Gdr. Virge Hint ja skm. Sven Hanson tegid teatavaks Jüripäeva ülendused, kus juures teenetemärkide saajatele kinnitati vastavad märgid rinda.

Jüripäeva tähistamine lõppes lauluga "Hoia Jumal Eestit". Harry Kiisk toimis jumalateenistusel organistina.

†

Armast unustamata
tütart ja õde

Sirje
Köiv'i

mälestavad sügavas
leinas

PAPA ja MAMMA

VIIVI

ELMO, JEANETTE

ja SANDRA

†

Armas kolleeg

Helmi
Ahlberg

Sünd. 28/11 1900 Eestis
Surn. 15/4 1977 Tallinnas

Mälestavad leinas

ANN REIKTER

ADA STEINBRUNN-PLOOM

ERIKA KURLENTS

HEINRICH FELDMANN

ALEKSANDER PARVEL

Südamlik tänu kõigile, kes oma osavõtuga austasid meie armsa

Mea
Krims'i

ärasaatmist viimsele teekonnale. Eriline tänu Eesti Naisüliõpilaste Seltsile, Eesti Akadeemiliste Naiste Ühingule, õpetaja A. Raidurile, Jaan Vilvalile, solistidele Alfred Pisukesele ja Harri Kiiskile, end. Tallinna Seminari kaasvandikele ning õpetajatele, end. Kubu kooli õpilastele, sõpradele ja sugulastele. Tänu ka südamlike järelhüüete, kaunite laulude, lohutuse ning lillede eest, mis tema ärasaatmist kaunistasid.

LEIDA TALTS
perekonnaga

Kui esineb surmajuhtum

Konsulteerige suurima usaldusega matusebürood

Thure Söderquist
Begravnings &
Eldbegängelsebyrå

Mariatorget 1
116 48 Stockholm
Tel. 44 80 07, 44 80 98

Eriala:

Eestikombelised
matusetalitused
Ööpäevane valvekord

Muljeid . . .

Alg. lk. 1

esinejad sel korral peagu kõik tuttavad peale vaevalt paari erandi. Kardan siiski, et mõnele noorele maalijale on näituste frekvents olnud liiga suur: nii lühikese ajavahega ei jõua geeniuski palju edasi areneda ja uut pakkuda.

Tööd ise on väga mitut liiki, peagu iga väljapaneja esineb eri zhanris. O. Heinmets tundub olevat arvestatavaim noortest maalijatest. Tal on oma kindel ilme mis osalt kaldub müstikasse, osalt grotesksusse, viimasesse just eriti selle! näitusel. Ikkagi tundub maal "Rusikasümboolikaga", (mida nägime ka eelmisel näitusel), nii ideelt kui tööliselt parimana. Pehme aktimaal hoopis teisest laadist näitab noore esineja "tõsisemat" palet.

A. Luik on seekord välja pannud rea akvarelle. Klassikalisele akvarellile lähemal on pilt jõulutähega. Teised tööd on mingil moel üle maalitud, s.t. neid on liiga palju töödetud. Nad on kaotanud akvarelli õrnuse, aga neil puudub ka näit. guashi opaal ne kindlus.

Kolmanda maalijana võime tutvude noore Mikk Noodaperaga, kes oma aknamaaliga Liljevalchsi Värsalongis esines. Seekord on ta peatööks roheluses uppuv suvila. Iga puuleht on ükshaaval välja töötatud — nagu Saltsjöbadeni kunstnikul Oskar Bergmaanil. Noodapera joonistusteseeria on õrn, tehtud tundliku käega.

Maalijate hulka arvame ka M. Kikerpuu, kes pani oma pildi välja, kuna see koht kippus tühjaks jäämа (nagu ta ise ütles). Ja motiiv (tualettpool) — et ega meiegi vanamoelised ole.

K. Härmilt on seekord kaks joonistuslikku õpetussõna. Esimene on seeria looduse saastamise vastu, teine kirjeldab Ameerikat, nagu see nähtavasti külastajale tundus. Loodusteseeria algab särava looduspildiga, mis inimese hoolimatuse tõttu uskumatult ja parandamatult kuju võib muuta. Teine puudutab Ameerikat: sellel on krellid värvid ja hallid igavuselaigud nende vahel. "Snart åker jag dit" kas on see ainult harilik reisisihi konstateerimine või — et see on "kinnikukkumine" ja seega karistus?

Ülejäänud väljapanekud on foto- ja käsitööaladelt, mis õieti ei kuulu allakirjutanu kompetentsi. Võib siiski öelda, et J. Kruusmägi portreed on elavad ja hästi tabatud. Ka käsitöös esineb tuttavaid nimesid. Elle Palu piitkuudmeis nii nüüd kui enne on lüürilist joont. Romantiliises sinises valbas ühtub meri taevaga ja teist pildipinda katab laiuv dekoratiivne kuusk.

Kristiina Viira joonistustes varasematel näitustel on olnud seevastu märgata humoristlikku joont. Ka ta aplikatsioonid sel näitusel oma julgete värvide ja vähem konventsionaalse ülesehitusega mõjuvad värskelt. Eriti jäi meelde aknakardin aknaga.

Kalli Klementi figuratiivne laastkoes (finnväv) valp on tehnikale vastavalt kahekordsena kootud (ta Liljevalchsi näitusel väljapandu on isegi kolmekordne).

H. Sepp (esimene kohtumine) on ka välja pannud pisikesed majakesed südamega uksel. Ta on need kenasti valmis nikerdanud. Vanamoodne kastkohver sametise voodriga on kena pastishsh mõõdunud aegandest.

Väljapanekute paigutus on tähelepandavalt hea. Riputamisega on kuuldumööda seekord tööstanud kaks asjatundjat: kunstnik E. Hallek ja ammutuntud energiline M. Kikerpuu.

Teeb rõõmu, et noored ka tänapäeval on idealistid, kes ei pane paljuks töötada neil aladel, mis ei anna otsest materiaalset tulu. Imelikul kombel teeb just see "ebapraktilisus" tulevikupildi selgemaks ja helgemaks.

Näitus kestab 29. aprillini.

EEVI END

"Drive-in" leinamaja

"Drive-in leinamaja" avati Louisianas. Nimelt asetatakse surnu koos kirstuga vastavale vaateaknale nii, et leinajad võivad vaateaknast mööda sõites autost lahkumata näha lahkunut.

Ja "avaldada temale oma viimset austust". Ajalehtede poolt korraldatud ringküsimistel oli enamus vastuseid uue ettevõtte vastu. Märgiti, et sellega muudetakse leinamine juba liiga motoriseerituks.

Salt Lake Citys suri 23. märtsil Johannes Tedder, sünd. 30. märtsil 1931 Haapsalus.

Norra . . .

Alg. lk. 1

pealinnas. Pärast kokkulepet Hitleri-Saksamaaga tungis punaarmee 16. juunil Eestisse ja okupeeris maa.

Roosevelt pidas sellega ühenduses ühe oma suurtest kõnedest, kus ta mh. ütles, et Balti riike kunagi ei unustata. Ja USA ei olegi kuni 1977-nda aastani tunnustanud Venemaa okupatsiooni.

Norra oli üks nendest maadest, kes väga hilja okupatsioonile ka de jure tunnustuse andis, küll aga mitte enne kui viimane Eesti poolt ametisse nimetatud saatkonna esindaja oli surnud.

Kas peavad norra ja teiste vaadede maade purjesportlased osa võtma sportlikust konkurentsist venelastega okupeeritud Eesti pinnal 1980? Kui sakslased oleksid viimase sõja võitnud, mida oleksime meie norralased siis ütelnud, kui sakslaste poolt korraldatud olümpiamängude taivemängud paigutatuks Oslosse?

Kas osavõtt Tallinnas ei kujune kõigi vabadustarmastavate inimeste pilkamiseks kogu maailmas, eriti aga okupatsiooni all elavate eestlaste suhtes. Kas ei peaks norra purjetajad ja organisatsioonid näitama, et nad peavad kinni elulistest printsiipidest vabade inimeste vahel ja looduma osavõtust Tallinnas, võttes algatuse oma käte samataolise hoiaku võtmiseks ka teiste maade purjesportlaste hulgas?" (PL/K).

Kongress . . .

Alg. lk. 1

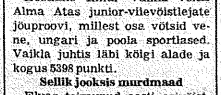
pea kunagi unustama, samuti ei või meie oma maale lubada ühtegi aktsiooni, mis annaks kasvõi kübeke turnustust N. Liidu poolt Ida-Euroopas kehtestatud status Quo'le. Moskva ülistas Helsingi kokkulepet kui seaduslikkuse suurt võitu. selle tõlgenduse tagasilükkamine meie poolt ei tohi kunagi väheneda.

Viimastel nädalatel on Carteri valitsus kõnelnud põhiliste inimõiguste rikkumise üle maailma paljudes osades. Ma olen paljudel juhtumitel seda uut poliitikat kiitnud, töepoolest, see töötab Ameerikale tuua helgema tulevíku alguse. Oleks aga ekslik salata, et Ameerika väljakutse äh vardab jatkuvalt paljastada Nõukogude Vene süsteemi nurjatust inimeste üle, keda ta valitseb.

Ei tule üllatusena, et Moskva on reageerinud presidendi väljendustele halbade järeldustele ennustamisega USA ja N. vene koostöös tulevikus, ja oma kampaania tugevdamisega sisemiste dissidentide vastu.

Ometi on N. Liit korduvalt demonstreerinud akuutset tundlikkust maailma avaliku arvamuse suhtes. Paljudel juhtumitel on Läänemaailma järelejätmatu protesteerimine kindlustanud lahtipääsu poliitilistele vangidele, kes muidu oleksid pidanud kannatama pikaldast surma tundmatutsena.

Nõukogude süsteemi juures võivad sama saatuse ees seista terved rahvad ning kultuurid. Kui Lääs muutub vaikseks ja unustab, siis natsisoonid nagu Eesti surevad ajajooksul N. Vene kommunismi suriilna all. Kui aga Lääne demokraatiad väsimatult kõnelevad nende eest, siis ühel päeval kaob nõukogude süsteem ja Eesti ning teised rahvad saavad tagasi nende vabaduse." (VES).

Viievõistleja Ilmar Vaikla

Eestlane Ilmar Vaikla võitis Alma Atas junior-viievõistlejate jõuproovi, millest osa võtsid vene, ungari ja poola sportlased. Vaikla juhtis läbi kõigi alade ja kogus 5398 punkti.

Sellik jooksis murdmaad

Elvas toimunud eesti esivõistlustel murdmaajooksus võitis 12 km distantsi Montreali olümpiaadil esinenud Enn Sellik. Osavõtjaid oli poolteist.

Kiirelt arenev vasaraheitja

Pärnu noormees Jüri Tamm on kiirelt arenev vasaramees. Olles treeninud mullu koos Montreali olümpiavõitja Sedõhhiga, parandas ta ühe aastaga oma tippmarki 12 meetri võrra ja heitis tagajärjega 66.86.

Tamm õpib praegu Venemaal Kiievi Kehakultuuri Instituudis ja saavutas nüüd esimestel võistlustel seal 68.50. Tamme saavutusi aga ei loeta Eesti rekorditena, kuna ta elab praegu õpinguite tõttu väörsil. Rekord on Kalju Poljakovi käes 67.68-ga juba 1967. a. saadik.

Kohalik elu

GÖTEBORG

Jalgpalli-treening

Jalpalli-treening Göteborgi nais- ja meeskondadele toimub pühapäeval, 8. mail Tallinna Lipkonna maja (Helleforsgatan 1) juures oleval väljakul — naistele kell 15 ja meestele kell 16.

Pärast treeningut kohvilaud.

Võistlused toimuvad laulupeoaegsel noorte-päeval, s.o. neljapäeval, 19. mail, algusega kell 13. Vana Ullevi spordiväljakul.

LUND

Ettekandekoosolek

1 Osakonna ettekandekoosolek leiab aset reedel, 6 mail kl 19 Zoologia Instituudi kuuldesaalis, Helgonavägen 3 A. Kõneleb Roland Gorbatschev teemal "Toorained ja tagavarad".

STOCKHOLM

Kooli emadepäev

Emadepäeva tähistamine toimub Eesti Algkoolis reedel, 6 mail kl, 12 kooli ruumes, Svartmangatan 20—22 (Vanalinnas). Kõik on teretulnud.

STOCKHOLM

Koguduse õhtu Hägerstenis

Pühapäeval, 8. mail kell 17 korraldab Hägersteni kogudus eesti koguduse õhtu, kus õpet. Kõdar köneleb teemal: Kirik ilma kirikuõiguseta. Muusikalises osas Alfred Pisuke — viiul, ja Julius Jakobson — klaver. Kohvilaud.

STOCKHOLM

Esinduse Naisring

Esinduse Naisringi kevadhooaja viimane kokkutulek on esmaspäeval, 9. mail kell 17.30 Esinduse ruumes, Sandhamnsgatan 1. Eugenie Grüneri ettekanne aktuaalsest moest. Ka külalised on teretulnud!

Tshehhi dissidendid sunnitakse lahkuma

Tshehhi vastupanuliikumise juhid Zdenek Mlynar ja Jan Tesar teevad ettevalmistusi maalt lahkumiseks. Ajaloolane Jan Tesar pole saanud tööd sellest ajast peale, kui ta detsembris vabanes vanglast. Ta oli mõistetud seitsmeks aastaks vangi mn. riigivasemuliku tegevuse eest, kuid vabastati varem. Tesar pole saanud tööd isegi õõvahina — kuna tal puuduvat vastavad kvalifikatsioonid.

Endine partei keskkomitee sekretär Mlynar soovib lahkuda Tshehhoslovakkiast, kuna ta on vallandatud väikeseti ametikohalt Praha rahvusmuuseumis. Mlynar on Tähtsamaid Charta 77 idee algatajaid. Ta nõuab, et talle jäetakse silles Tshehhoslovakkia kodakondsus ja et tal oleks alati võimalus kodumaale tagasi tulla. Arvatakse, et valitsusvõimud neid soove ei täida.

Mlynari ja Tesari lahkumine tähendab siseminister Obzina strateegia võitu. Tähtsamad inimõiguste eest võitlejad on praegu välismaailmast isoleeritud, nende igapäevane elu on tehtud väljakannatamatuks. Nad pole saanud avaldada enamn ühtki dokumenti, kontakt läänemaise ajakirjandusega on ära lõigatud.

Charta 77-1 on üle 700 allakirjutajat. Nüüd on hakatud taga kiusama ka teisi allakirjutajaid peale juhtide. Nende sõiduload on ära võetud, telefonid suletud. Paljud on jäänud ilma tõtta. On karta, et terve rida Charta 77-le allakirjutajaid on sunnitud käima Mlynari ja Tesari eeskuju järel ja maalt lahkuma — mis on valitsusvõimude sooviks.

Ebamugav leedulane lasti läände — pere aga jäi pantvangiks

NEW YORK (VES) – Leedu kirjandusloolane Tomas Venclova, kes sai loa okupatsioonivõimudelt Leedust lääne sõitmiseks 5 aastaks, ja kes veebruaris saabus New Yorki, sõirdus Kalifornisse, Berkeleysse, kus ta saab õpetama kirjandust sealses ülikoolis. Läände saabunul jäid Leedusse abikaasa ja lapsed. Ta oli seal ka üheks Leedus loodud 5-liikmelise komisjoni liikmeks, kes kontrollisid Helsingi konverentsi deklaratsiooni täitmist N. Venes.

Venclova on avalikult kõnelnud Vene survest Leedus ja teravalt kritiseerinud sealset olukorda. Leedulased arvavad seepärast, et tal on võimata 5 a. pärast tagasi pöördumine Leedusse.

Venclova on muuseas seletanud, et Venes ja okup. Leedus on teatud isikuil võimalik uurimistööde ja teiste erülõsannete täitmisel juurdepääs Läänes ilmuvaile raamatuile ja ajakirjandusele. See sünnib valju kontrolli all. Isik, olles võimudelt saanud eriloa Venes keelatud raamatute või ajalehtede lugemiseks, peab märkima täpse kellaaja, millal ta asus ühe või teise teose või ajalehe lugemisele. Täpne aeg märgitakse ka, millal lugemine lõpetati. Välja taolist kirjandust nende hoiuruumidest viia on rangelt keelatud.

Venelased said USA luuresatelliitide saladused spioonilt

LOS ANGELES – USA politseivõimud on avastanud, et 24-aastane Christopher Boyce on kahe aasta kestel müünud venelastele tuhandeid dokumente ja pabereid, mis sisaldasid luuresatelliitide saladusi.

Christopher Boyce töötas varem TRW Systems Inc. juures, kes andis CIA-le edasi luuresatelliitide poolt kogutud andmeid. Ülekuulamisel on selgunud, et venelaste kätte on sattunud andmeid USA kõige tundlikumate salaluureoperatsioonide kohta ning et CIA luureorganisatsiooni julgeolekusüsteemis on suured puudused.

Christopher Boyce töötas spioneerimisel koos ühe teise ametnikuga — Andrew Dalton'iga, kes samuti antakse kohtu alla. Mõlemad mehed pildistasid salajasi dokumente ja toimetasid need venelastele, mille eest nad said 70.000 dollarit. "Töötasu" makseti nelle välja vene agentide poolt Viinis ja Mexico Citys.

Boyce on ülekuulamisel märkinud, et TRW julgeolekusüsteem oli erakordselt puudulik ning võimaldas viia välja sadu dokumente ning neid jälle tagasi tuua.

San Franciscos USA-s suri 29. märtsil Edgar Adamson, sünd 11. juunil 1900 Luke vallas Tartumaal.

Stockholmi ürituste kalender

E. Kultuuri Koondises registreeritud üritused:

Laup., 30. apr. kl. 19.00, Stockholmi Eesti Osakonna 15-aasta juubeli puhitsemine Anglais Hotelli peosaalis.

Laup., 7. mail kl. 15.00, Pensionäride koosviibimine Eesti Nelipühi kirikus. Kohvilaud.

7. maist – 31. maini, Mihkel Olti graafika ja Nanci Peterseni batika müügināitus Välis-Eesti Galeriis. Avatud tavalistel äriaegadel.

Pühap., 8. mail kl. 11.00, Stockholmi Eesti Ühingu korraldusel ekskursioon Stockholmi Vanalinnas Juhan Mägiste juhtimisel. Kogunemine Stortorgetil.

Kolmap., 11. mail kl. 18.00, A/S Eesti Maja korraline peakoosolek Eesti Majas, Wallingatan 34.

Neljap., 19. mail – 22. maini toimub Göteborgis VIII Eestlaste Üldlaulupidu Rootsis.

Kolmap., 1. juun. kl. 19.00, Stockholmi Eesti Naiskoori kirikukontsert Jakobi kirikus.

Pühap., 5. juunil ja esmap., 6. juunil, Eesti Ühingu korraldusel väljasõit Skoklosteri lossi ja Sigtunasse. Registr. tel. 778 12 51, 25 maini.

Teisip., 10. juun. – 13. juunini, Balti Instituudi IV rahvusvaheline teaduslik konverents. 10. juunil, kl. 10.00 — avamine Rootsi Akadeemia peosaalis (Vanalinnas, Börshuset, Källargränd 4). Avab haridusminister Jan-Erik Wikström. 11. juun. – 13. juuni, kl. 10.00 — Mälselby lossis.

Kolmap., 15. juunil algavad tegevuse Kungla ja Ojamaa suvekodud kestvusega 13. juulini.

Laup., 24. sept. kl. 18.00, Göteborgi Eesti Seltsi Näiteringi külalisetendus Stockholmis.

Laup., 15. okt. Stockholmi Eesti Ühingu 30-aasta juubel Eesti Majas.

Reedel, 2. dets. kl. 18.00, Eesti Arstide Selts Rootsis — peakoosolek Eesti Majas.

Mitte liikmesajaleht

Stockholmi Eesti Ühingu esimees Alex Milits protesteerib 27 apr EPL-is ilmunud teate "Eesti Komitee leheks Teataja" lõpukärpe vastu, kus öeldi: "Liikmeslehe staaatust näib taotlevat Stockholmi Eesti Ühingu kaudu ka Välis-Eesti, kuna uhingu informatsioon teatab erikokkuleppe saavutamisest sekke väljaandega".

Alex Milits öiendab: "Kokkulepe on nimelt järgimine: need ühingu liikmed, kes seda soovivad, võivad ühingu kaudu tellida Välis-Eestit poole hinnaga. See on samasugune kokkulepe nagu Eesti Laenu-Holu Uhisuse ja EPL vahel. See ei tee EPL-i pangaehäälekandjaks ega ta liikmesleheks".

Nii siis ei sisulda kokkulepe muud kui soodustuse ilma vastutasuta.

Võrdlus Eesti Laenu-Holu Ühisuse subventsiooniga OMA liikmetele ei pea mingil viisil paika, kuna see subventsioon kehtib mitte üksi EPL vald ka kõigi eesti ajalehtede tellimisel, kaasa arvatud kõnesolev Välis-Eesti. Tellijail tuleb täishind maksta tellimise eest. Laenu-Holu ühisus subventsioneerib alles tellimiskviitungi vastu. Ukski ajaleht ei ole pidanud selleks langetama oma hinda. Eesti Päevalehel ei ole mingit kokkulepet Laenu-Holu ühisusega, tal puuduvad ka majandusliikud võimalused senini lehtede jagamiseks tasuta või poole hinnaga.

Kochesteris New Yorgi osariigis suri 26. märtsil Tõnu Iva, sünd 17. jaanuaril 1891 Tartus.

A/S EESTI MAJA AKTSIONÄRIDELE

Uue aktsiaseltsi seaduse kohaselt kehtivad A/S Eesti Maja Stockholmis peakoosolekul kolmapäeval, 11. mail volitused, millised ei tohi olla vanemad kui üks aasta volituse väljaandmise päevast. Järelikult kõik volitused, mis on välja antud varem kui 11. mail 1976 on uue seaduse järele kaotanud kehtivuse ja need tulevad uuendada.

Eksitav viga oli A/S Eesti Maja peakoosoleku kutses, kus oli märgitud ekslikult,et volitused peakoosolekule on kehtivad, kui need on välja kirjutatud 1973 aastal või hiljem. Peab olema 11. maist 1976 ja hiljem.

Sisse antud volitusi kontrollides on selgunud, et neist enamik on aegunud uue seaduse järgi. Juhatus palub neid asendada uutega.

A/S Eesti MAJA JUHATUS

Vaba eestlaskonna informatsioonileht

EESTI PÄEVALEHT

Ilmub kolmapäeviti ja laupäeviti

Mis juhtus

NORRA SOOV: TUGEV ROOTSI RIIGIKAITSE

Norra uus sõjavägede ülemjuhataja kindral Sverre Hamre ütles oma esimeses kõnes: Norra naabermaade riigikaitse tugevus ja usaldatavus on tähtsad tegurid Norra riigi julgeoleku puhul. Niisama kui Norra riigikaitse tugevus on oluline Rootsile, Taanile, Lääne-Saksamaale ja Inglismaale.

Norralased on keskendanud oma kaitsejõud eriti maa põhjaossa. Sellepärast on eriti oluline, et Rootsi riigikaitse on tugev ja et Norra lõunaosad on kaitstud enneköike Taanis ja Lääne-Saksamaal asuvate Nato-vägede poolt.

VENELASED INDIAT TOETAMAS

N. Liidu välisminister Andrei Gromõko on oma India külastamise ajal sõlminud majandusliikke lepinguid, mis näivad olevat soodsad Indiale. Venelased ostavad ilmselt Indialt välispoliitilist toetust.

N. Liit annab Indiale 20-aastase laenu 50 miljoni rubla ulatuses India söe- ja terasetööstuse arendamiseks. Venelased annavad Indiale tooröli terase ja raua asemele. Ehitatakse telefonilin kahe riigi vahele.

SAKSA SOTSIALISTID HÄDAS NOORTEGA

Lääne-Saksamaa sotsiaaldemokraatliku partei juhatus tagandas erakonna noorsoo-organisatsiooni äsjavalitud juhi Klaus-Uwe Benneteri, kes oli nimetanud muuhulgas kommuniste poliitilisteks vastasteks, aga kodanlasi klassivaenlasteks. Ta pooldas ka koostööd kommunistidega. Parteii on varemgi olnud muret nn. Jusodega (Jungsozialisten).

SOOME SPIOON VANGI

Soome tolliametnik Olavi Pihlman möisteti kohtu poolt 22 kuuks vangi, kuna ta oli andnud edasi ühe teise riigi luureorganisatsioonile salajasi andmeid. Teise riigi all mõeldakse N. Liitu.

Suurem osa protsessi käigust on toimunud saladuse katte all. Avalikkusele pole teada, milliseid andmeid Pihlman edasi andis ja kuipalju Soome riik sai selle läbi kahju.

VETERANID NEGATIIVSED

Prantsuse sõjaveteranid ei ilmunud vastuvõtule, mis Prantsusmaa valitsus korraldas Vietnami peaministri Pham Van Dongi auks. Indo-Hiina sõjaveteranid nimetavad Dongi Ho Chi Minhi hingeliseks pojaks, prantsuse sõjaväe kangekaelseks vastaseks ja vietnami rahva vaenlaseks.

USA KÖVENDAB TSIVIILKAITSET

USA saadikutekoda tõstis tsiviilkaitseks määratud summasid 45 miljoni dollari võrra, võrreldes kaitseministeeriumi ettepanekuga. See on suurim summa, mis pärast sõda selleks otstarbeks määratud.

Tsiviilkaitse kövendamise pooldajad töid oma ettepaneku kaitseks ette argumendi: Tuumasõjas ei tohi saada surma rohkem ameerlklasi kui 20 miljonit.

SALT-I LÄBIRÄÄKIMISED JÄTKUVAD

Tassi teatel jätkuvad SALT-i läbirääkimised 11. mail Genfis. Teatavasti lükkas Moskva presidient Carteri esimesed ettepanekud selles suhtes tagasi.

USA-s suri 2 aprillil Sergei Tatar, sünd 13 okt. 1905.

Valgas, Eestis, suri 18 novembril 1976 Alvine Kesküla, nna Must.

New Yorgis suri Evald Baumann.

Fantoom

Televisioonipro gramm

TV Onsdag

ONSDAG 4 MAJ
TELEVISION 1

Skol-TV:
9.20—9.35 Come and see us, åk 6. 4. I'll get you!
9.45—10.05 Mediernas värld 4, åk 2—3.
12.00—12.10 Blandkiang, åk 4—6. 5. Vi blandar klanger till "Jag längtar till Italien".
12.20—12.40 Havet, åk 8. 1. Kalorier ur havet.
12.45—13.00 Att uppleva naturen, åk 6. 2. Klättrare.
16.30—17.00 Halvfem: Snickar-Holgers verkstad.
Max och Murren.
17.55 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Vår fantastiska värld. Textat.
Vid jordgloben: Arne Weise.
1. I framtiden behöver man kanske bara 50 liter bensin per år till sin bil.
2. 1825 byggdes världens första ånglok "Locomotion One".
3. Richard Rättträdig.
18.30 Sveriges magasin, Skåne.
19.30 Känner du Gidde Wahlberg? Sista avdelningen: Mitt hjärta finns söder om Slussen.
Medv. Bertil Norström, Elsie Höök, Ragnar Thell, Birgitta Kjörck, Walter Norman, Margreth Weivers och Lars Rundgren. Norrköping.
20.00 AB Sverige i gungning. Utfrågning om den ekonomiska krisen med representanter för regering, opposition och arbetsmarknad.
Medv. Ekonomiminister Gösta Bohman, riksdagsman Kjell-Olof Feldt och industriminister Nils G. Åsling.
Utfrågare: Gustaf Olivecrona och Åke Ortmark.
21.00 Aktuellt och väder.
21.30 Sportnytt.
21.35—22.35 ca AB Sverige i gungning, forts.

TELEVISION 2

På grund av den pågående VM-turneringen i ishockey kan TV:s programkväll inte definitivt fastställas. Något av följande alternativ blir aktuellt.

ALTERNATIV I:
16.55 Ishockey-VM: Direktsändning från slutspelet i VM-turneringen mellan de lag som placerat sig på andra och tredje plats i kvalificeringsomgången. Lars-Gunnar Bjö-klund och Roland Stoltz.
19.20—19.30 Regionala nyheter. Sydnytt, Västnytt, Mittnytt, Nordnytt.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Teater: Plötsligt såg jag världen som den var av Bo Sköld. En både komisk och allvarlig pjäs som utspelas i svensk medelklassmiljö.
Regi: Rune Formare.
Medv: Herr Jonsson — Ingvar Andersson, Fru Jonsson — Marianne Kristel Brynskog, Magnus, tillfälligt måg — Clas-Göran Sölgård, Greta, en grannfru — Marianne Wesén, Kommunalrådet — Göte Fyhring. Malmö.
21.00 Revolutionens barnbarn — en berättelse från Mexico.
Ett av de viktigaste resultaten av den långa och blodiga revolutionen i Mexico 1910—17 var en stort upplagd jordreform. Sextio år efter revolutionen har den schweiziske producenten Otto C. Honegger undersökt hur det har gått med revolutionen. Han skildrar motsättningarna mellan det gamla och det nya Mexico. Bl a jordreformens svårigheter och hur hundratusentals bönder tvingas lämna sina byar för att i stället svälta sig fram i städernas slum.
21.40 Kvällsöppet.
22.25—22.30 TV-nytt och väder.

TV Torsdag

TORSDAG 5 MAJ
TELEVISION 1

Skol-TV:
9.00—9.15 Here we come, åk 4. 5. Where is Diana.
9.20 Film — TV — verklighet, åk 9. 3. Bostadsnöd — två sätt att informera.
9.45—10.05 Mediernas värld 4, åk 2—3.
10.10—10.25 Våld och nöd, åk 9. 1. Vad är våld?
12.00 Mediernas värld 3, åk 2—3.
12.20—12.40 Privet 2.
Skol-TV:
12.45 Kika digga ding II, åk 4—6. 8. Vi har vår egen musik.
13.10—13.30 Vård i välfärd, åk 2, gymn. 1. 6D. Specialklass i Granbackaskolan.
13.35—14.00 Färg-TV, åk 2, åk 4, gymn. 2. Så gör vi färg-tv.
16.30—17.00 Halvfem: Per 4 år.
1. Det gamla trädet.
Kurren Kurt.
17.55 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Portugal: Barnen i Bairro Alto.
18.30 Sveriges magasin, Skåne.
19.30 Allskons musik med jazzmusikerna Bengt Hallberg och Red Mitchell, operasångaren Erik Saedén, ackompanjerad av Janos Solyom, spelmännen Anders Rosén och Kalle Almlöf med sina spelande och dansande vänner, Karin Ljungman och James Hollingworth med egna barnvisor samt gitarristen och sångaren Leon Redbone. Presentatör: Per Falkman.
20.10 Arvingarna. 16. Romantik i luften.
Paul Merroney får vackert fira julen ensam hemma, då hans hustru April är på solsemester med goda vännzr. När så den årliga firmafesten bryter ut, tycks allt ställas på sin spets.
I rollerna: Margaret Ashcroft. Derek Benfield, Robin Langford. Julia Goodman, Jennifer Wilson, Kate O'Mara m fl.
Sänds även 8.5 kl 17.
21.00 Aktuellt och väder.
21.30 Sportnytt.
22.00—22.30 Naturrutan. Reportage från Vomsjön i Skåne samt aktuell viltforskning. Sundsvall.
Repris från 1.5.

TELEVISION 2

17.30 Finska folksagor. 4. Den förbjudna frukten.
17.35—18.00 Det var en gång en sommar.
19.00 Privet 2.
19.20—19.30 Regionala nyheter. Sydnytt, Västnytt, Mittnytt, Nordnytt.
19.30 Rapport med väder.
20.00 En ny bok: Det får inte hända igen.
Hur gick det i livet för de finska krigsbarn som under åren 1939—45 fick en fristad i svenska fosterhem? Hur inverkade de upprepade förflyttningarna, skilsmässorna, språkklyvningen och otrygghcten på deras psykiska hälsa och fortsatta tillvaro? Journalisten Annu Edvardsen, själv ett f d krigsbarn, har intervjuat ett urval av de 70 000 finska barn som sändes hit.
20.20 Stulen lycka. Österysk kortfilm om konststölder.
20.50 Rönnbär. Spridda dagsverser om sakernas tillstånd av och med Rune Andersson, Marie Bergman, Bertil Bertilsson, Gugge Hedrenius och Finn Zetterholm.
21.00 Gud har många namn. Den andra av tre filmer om religionens mening och mål handlar om Marcus Andersson, 24 år, från Gislaved. Han är född och uppvuxen i en varmfrikyrklig miljö i Värmland — en bakgrund som han nu lämnat. Han jobbar politiskt inom KAF (Kommunistiska Arbetarförbundet) och Chilekommittén. Men Marcus kallar sig både socialist och kristen.
Örebro.
21.45 Kvällsöppet.
22.30—22.35 TV-nytt och väder.

TV Fredag

FREDAG 6 MAJ
TELEVISION 1

Skol-TV: **9.00—9.20** Skeppet. **10.00—10.10** Switch on **28. 10.15—10.30** Över graenserne. **12.20—12.50** Multinationella företag I.
Spelordningen för VM-ishockeyns slutomgångar är inte klar förrän i början av vecka 18. Vi är därför tvungna att här presentera två alternativa kvällsschema för fredagen den 6 maj. Vilket schema som kommer att gälla meddelas senast måndag den 2 maj.

ALTERNATIV I
16.30 Halvfem. **17.00—17.15** Språka — idag på grekiska. **17.25** Tapahtumia. **17.55** TV-nytt, väder, meddelanden. **18.05** Spaniens djurvärld. **18.30** Sveriges magasin, Skåne. **19.30** VM i badminton. **19.55** VM-ishockey. Match mellan 2:an och 4:an. I första pausen ca **20.35—20.45** Aktuellt. I andra pausen ca **21.30—21.40** Aktuellt, väder. **22.15** ca Sportnytt. **22.20—23.05** ca Dave Allen.

ALTERNATIV II
16.30 Halvfem. **16.55** VM-ishockey. Match mellan 1:an och 3:an. I första pausen ca **17.35—17.45** TV-nytt, väder, meddelanden. **19.30** Tur i oturen. Fransk film från 1971. **21.00** Aktuellt, väder. **21.30** Sportnytt. **21.35** Sveriges magasin, Skåne. **22.35** Dave Allen. **23.20—23.40** VM-i badminton.

TELEVISION 2
17.30 Finska folksagor. **17.35** På stranden. **17.55** ca Boktipset. **18.00—18.30** En flicka i basebollaget. **19.20—19.30** Regionala nyheter. **19.30** Rapport med väder. **20.00** Två och en flygel. **21.00** Ellery Queen. **21.50** Mördehavet — en soptunna. **22.40—22.45** TV-nytt, väder.

TV Lördag

LÖRDAG 7 MAJ
TELEVISION 1

Lördagsmorgon:
9.00—9.25 Till häst: Galopp.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
9.30 Tapahtumia. Aktuellt för finskspråkiga.
10.00—11.35 Elokuva: Sven Tuuva.
Långfilm: Sven Dufva. Finländsk långfilm från 1958 i regi av Edvin Laine. Välnö Linnas skakande och mustiga berättelse om bondpojken Sven Dufvas upplevelser under krigetl808—1809. I huvudrollen: Veikko Sinisalo.
Textat på svenska.
13.45—17.00 VM i badminton. Direktsändning från semifinalmatcherna samt finalen i mixed dubbel. Åke Brolin.
17.55 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Helgmålsbön. Från Olaus Petri kyrka i Örebro.
18.10 Aktuellt i veckan. Textat.
18.35 Fåkar, den isländska hästen.
19.00 Kulturstudio: Solsjenitsyn och opinionen. Den landsförvisade ryske nobelpristagaren Alexander Solsjenitsyn har blivit omstridd också hos oss efter en serie uppseendeväckande uttalanden om västvärldens feghet och förfall. Kan han fortfarande tas på allvar? Frågan diskuteras av författarna Melker Johnsson, Birgitta Trotzig och Bunny Ragnerstam, och Solsjenitsyn deltar själv via utdrag ur en BBC-intervju. Programledare: Göran Bengtson.
Repris från 18.9.76.
19.30 Klka digga ding gör i kväll "Plock i pop" ur popens historia. Och pop föder dans. .
20.00 Harold Lloyd. Den amerikanske komikern som lyckas med konsten att: Uppfinna en patentmedicin som gör sjuka människor friska — eller tvärtom!
20.30 Aktuellt, väder, sport.
21.00—23.15 ca Melodifestival -77, — final. Direktsändning av finalen i Eurovision Song Contest från Wembley Conference Centre i London. Tävlingsordningen är: Irland, Monaco, Holland, Österrike, Norge, Västtyskland, Luxemburg, Portugal, England, Grekland, Israel, Schweiz, Sverige, Spanien, Italien, Finland, Belgien och Frankrike.
För Sverige tävlar gruppen Forbes med sången Beaties. Kommentator: Ulf Elfving.

TELEVISION 2
6.25 Tackling. Jobba med jobbet.
Repris.
17.00 Santiagos ark. Textat.
17.15 ca Österlens vildkaniner. Textat.
17.30 Gluggen — program för de
18.00 Lördags. Hej Lördags. Den sista biten av skolvägen är livsfarlig, för där kör bilarna för fort och mot rött ljus vid övergångsstället.
18.30 Vi i 5:an. Frågetävling med elever ur åk 5. Programled: Berndt Friberg. Domare: Lennart Edberg, Göteborg.
19.15 Se Sverige och svenskarna. Människor, situationer och händelser filmade av amatörer från hela landet. Värd: Elisabeth af Geijerstam.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Nya made in Sweden. En skön stund med Georg Wadenius, gitarr, Wlodek Gulgowski, piano, Pekka Pohjola bas och Peter Sundell, trummor.
20.45 ca På vägen — turkisk novell av Yasar Kemal med målningar av konstnären Örjan Wickström. Berättelsen handlar om hetta, damm och kärlek. Den läses av Gösta Bredefeldt.
21.00 Svanen. Amerikansk långfilm från 1956. Handlingen utspelar sig i Ungern år 1908.
Filmen är en romantisk skidrling av prinsessan Alexandra som förälskar sig i den ointresserade kronprins Albert. Han börjar dock visa ett mycket större intresse när prinsessan blir kär i sin informator. Regi: Charles Vidor.
I rollerna: Grace Kelly, Alec Guiness, Louis Jourdan, Agnes Moorehead, Jessie Royce Landis.
Repris från 1972.
22.40 TV-nytt och väder.
22.45—23.10 Lördagsfarsen: Rhoda. 4. Inte dansar jag alls.
— Om du inte passar dig löper du en jätterisk — att bli som jag, konstaterar den klarögda Brenda när Rhoda suttit en hel helg vid telefonen och väntat på att någon skulle höra av sig. För att skingra tankarna beger sig systrarna iväg på en helgkonferens för intellektuella ensamstående. Det blir ganska enastående. . .
I rollerna: Valerie Harper, Julie Kavner, David Groh, Ron Silver, Ken Gilliman, Lindsay Bloom, Anne Meare m fl.

Alf (Alfred) Kubbo, mitmete sõjaraamatute autor, ohvitser ja jusist, tähistas Beavertonis Oregoni osariigis USA-s oma 60-aastast sünnipäeva. USA-s ta töötanud raamatupidajana.

Harry Lilvak, rakenduskunstnik ja karikaturist, kes Rootsist emigreerus Kanadasse, töötab nüüd reklaamikonsultandina Havai saare pealinnas Honolulus.

Andrus Aasma Rockawayst New Jersey osariigist viibis korp. Ratalia esindajana Helsingis ühe soome üliõpilasorganisatsiooni juubelil.

Ene Susi, sisedekoraator New Yorgist, asus pikemaks ajaks elama Havai saarele.